

Krijgsgevangenen als dwangarbeiders Birma-Siam Spoorweg (zie artikel op pag. 10)

In dit nummer

Indische Kwestie.....2

Nederland behield
doodstraf in Indië3

De buurman van Rudy
Burgwal.....5

Rapport Molukse
gijzelingsacties.....6

Veel dwangarbeiders
geen uitkering.....10

Australiërs zoeken
VOC schip Fortuyn....11

Hollandia Rapport....12

INDOmania 6..... 15

Indo Rock (13).....16

Molukse inspraak ook
ter ziele.....22

Een Indisch Centrum
in Den Haag?.....25

Inzamelingsactie
muziekinstrument..29

Rubrieken:

Recept, Korte Berichten, Toen en nu,
Boekbespreking, Gedicht, Just4kids,
Indische Agenda, Advertensi Mini,
Column, Pasar Malam Kalender.

Van de redactie

We openen deze editie van NICC Magazine met een artikel dat we vlak voor het verschijnen binnenkregen. Zoals bekend strijd Het Indisch Platform al jarenlang voor erkenning en excuses in het kader van de Indische Kwestie en voor compensatie van niet uitbetaalde salarissen van de Nederlands-Indische ambtenaren en KNIL militairen tijdens de oorlogsjaren. Omdat duidelijk is dat het politiek nogal wat voeten in de aarde heeft, is het IP tevens een WOB procedure gestart. Lees verder op deze pagina. Voorts een artikel van de journalist Herman Keppy, exclusief voor NICC Magazine geschreven; lees het op pagina 5.

Nog steeds ontvangen we veel reacties over NICC Magazine. Iedereen is even enthousiast over zowel de vormgeving als de

inhoud, die unaniem als zeer informatief, educatief en heel gevarieerd wordt omschreven. Hartelijk dank daarvoor. Ook hebben wij al vaak gewezen op de mogelijkheid om **NICC Magazine als advertentie medium** te gebruiken. Hierbij nogmaals een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om **uw bedrijf of product onder de aandacht** van ruim 7800 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten hebben. Juist in deze tijden is **uw betrokkenheid**

bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u om een vrijwillige **DONATIE**. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze bankgegevens: **NL39 RABO 0129 2168 36**, t.n.v. **N.I.C.C.** te Den Haag Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Indisch Platform start WOB procedure inzake Indische Kwestie

Het Indisch Platform, officiële overleg-partner van de regering, is een WOB-procedure (Wet Openbaarheid Bestuur) gestart om inzage te krijgen in alle stukken van ambtenaren die geleid hebben tot 'een leugenachtig advies'. Ton te Meij: "Jarenlang zijn diverse bewindspersonen vals voorgelicht door de ambtenaren van hun eigen ministeries rond een eventuele vergoeding voor de slachtoffers van de Japanners in de Tweede Wereldoorlog. Dat moet voor eens en voor altijd duidelijk worden", zegt Ton te Mey in het Leidsch Dagblad.

Ton te Meij werkt sinds 2008 op vrijwillige basis als lobbyist/delegatielid voor het Indisch Platform, waarbij zo'n 24 Indische organisaties zijn aangesloten. Ook is hij betrokken bij een van de

deelnemende organisaties, Stichting Vervolgingslachtoffers Japankampen. Te Meij: "Ik ben zelf geen belanghebbende, maar wat die mensen is aangedaan is puur schandig. Het waren de ambtenaren, mensen die in dienst waren van Nederland (Nederlands Indische Overheid) en die tijdens de Japanse bezetting in een kamp zijn gestopt. Daar hebben ze afschuwelijke dingen meegemaakt. Ook de Indo-Europeanen die buiten de kampen verbleven, hebben een beroerde tijd gehad. Ook daarna was het een afschuwelijke tijd voor hen, omdat ze in een burgeroorlog terecht kwamen. Voor die periode hebben zij nooit enige vorm van schadevergoeding gehad. Van alle geallieerden is Nederland het enige land dat geen compensatie heeft betaald aan de mensen die

onder de bezetting van de Japanners hebben geleden. De Nederlandse mensen die in de oorlog in Europa slachtoffer geworden zijn van oorlogshandelingen, hebben die wel gehad. De Nederlanders, die uit Nederlands-Indië terugkwamen, werden hier uiterst kil ontvangen. Daarvoor hebben ze zo'n tien jaar geleden een klein bedrag ontvangen, voor die beroerde aankomst. Maar dat was een schijntje en zeker geen formele schadevergoeding. Het gaat zelfs nu nog niet om smartengeld, maar om datgene wat deze mensen rechtmatig gezien toekomt". De Indische Kwestie draait om uitbetaling van achterstallige salarissen en schadevergoeding aan oud-Indische ambtenaren en militairen die in de Tweede Wereldoorlog in Japanse gevangen-

kampen waren geïnterneerd. Volgens het Indisch platform is de Nederlandse regering na afloop van de oorlog ernstig in gebreke gebleven. De ambtenaren en militairen die in dienst waren van de Nederlands-Indische regering hadden nog tweeënveertig maanden salaris te goed, maar het geld is nooit overgemaakt.

Op de vraag waarom het probleem na zeventig jaar nog speelt, zegt Te Meij: "De mensen die uit Indië kwamen zijn te lief geweest, te braaf, te ondergeschikt. En ze vormden geen eenheid. Uiteindelijk kwam in 1991 het Indisch Platform er, een officieel overleg- en gespreksorgaan met de Nederlandse overheid. Het heeft heel lang geduurd totdat er een goede dialoog op gang kwam met de regering. Men was eigenlijk niet welkom in Den Haag. Maar nu lijkt er zicht op een oplossing. De huidige staatssecretaris, Martin van Rijn, is de eerste die het Indisch Platform gelijk geeft in de rechtmatigheid van de claim en die aan een

oplossing wil werken. Het cynische is wel dat de regering nu eigenlijk geen geld heeft voor deze schadevergoedingen. In de tijd van Lubbers, de man die de keizer van Japan zo welwillend ontving met voorbijzien van de slachtoffers van de Japanners, was er meer geld. Nu is er al een voorstel gedaan door het Indisch Platform om het bedrag niet in één keer uit te keren, maar om het als een soort pensioenregeling over vijftien jaar uit te smeren. Maar of dat doorgaat, is nog niet echt duidelijk".

Jan de Jong, voorzitter van de Stichting Vervolgingslachtoffers Jappenkampen, snapt ook niet waarom de Nederlandse regering nooit over de brug is gekomen. Hij is zelf wel een belanghebbende: als kind zat hij ruim drie jaar in diverse kampen. "Er zijn in 2005 twee wetenschappelijke studies verschenen door het Nederlands

Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD). Het ene rapport gaat over de 'backpay', betaling van

achterstallige salarissen en het andere gaat over de vergoedingen van de geleden schade. Mensen kwamen gedwongen en berooid uit Indië terug. Ze moesten daar alles achter laten. Daarvoor zijn ze nooit gecompenseerd. Het gaat inmiddels om een enorm bedrag. Maar dat niet alleen, het gaat ook om erkenning en excuses. Het een kan echter niet zonder het andere. En het mag duidelijk zijn, dat ze ons met excuses ook niet met een schijntje kunnen afschepen".

"De huidige staatssecretaris heeft gevoel voor de Indische Kwestie. Maar als hij niet met een oplossing komt, sta ik niet in voor wat er gaat gebeuren. De Indische gemeenschap heeft zich heel lang ingehouden, maar als de staatssecretaris met een negatief bericht komt, barst de bom".
Wordt vervolgd (redactie).

Nederland behield doodstraf in Indië

Door: Sanne Ravensbergen

Zondag 18 januari 2015 werd in Indonesië de Nederlander Ang Kim Soei geëxecuteerd door een vuurpeloton. Hij werd in 2003 aangeklaagd voor betrokkenheid bij de productie van XTC en veroordeeld tot de doodstraf. Een gratieverzoek en diplomatieke pogingen door de Nederlandse overheid haalden niets uit bij de Indonesische president Joko Widodo, die een hard beleid voert op het gebied van drugs gerelateerde misdrijven.

In Nederland werd geschokt gereageerd op de executie. Minister van Buitenlands Zaken Bert Koenders heeft inmiddels de Nederlandse ambassadeur in Jakarta tijdelijk teruggeroepen

naar Den Haag. Het handelen van de minister is begrijpelijk. Indonesië zelf stelt ook alles in het werk om Indonesische burgers, die in andere landen ter dood veroordeeld zijn, uitgeleverd te krijgen. Toch zou het wellicht verstandig zijn in het diplomatieke verkeer dat momenteel plaatsvindt, enig historisch besef te tonen met betrekking tot de schending van mensenrechten door Nederland zelf. Een wijzend vingertje van Nederland als het gaat om mensenrechten, schiet in Indonesië al snel in het verkeerde keelgat.

Als we een en ander in historisch perspectief plaatsen is dat niet onterecht. Nederland zelf heeft

een discutabel verleden als het gaat om de schendingen van mensenrechten in de koloniale gebieden. Nederland hield in Nederlands-Indië de doodstraf zelfs in stand.

Toen in 1870 de doodstraf in Nederland werd afgeschaft, werd in Nederlands-Indië alles bij het oude gelaten. Een veel gehoord argument was dat de inheemse bevolking minder beschaafd en ontwikkeld was en daarom nog niet klaar voor deze hervorming. Het besluit is exemplarisch voor de manier waarop werd omgegaan met de strafrechtspleging in Nederlands-Indië.

Het Nederlands-Indische strafrecht-systeem was vergeleken met dat

in Nederland repressiever en werd meer geleid door de directe belangen van het bestuur. Er bestond bovendien ongelijkheid in het systeem door de invoering van aparte rechtbanken voor verschillende bevolkingsgroepen. In de praktijk hield dit in dat de rechtbanken waar Europeanen werden berecht, voorgezeten werden door beduidend meer ervaren juristen en met betere mogelijkheden tot verdediging door een advocaat. *"Een wijzend vingertje van Nederland als het gaat om mensenrechten, schiet dus in Indonesië al snel in het verkeerde keelgat."*

Lijfstraffen ca. 1900

Terwijl de inheemse bevolking daarentegen veelal werd berecht door de Landraad. Deze lagere rechtbank werd tot 1869 voorgezeten door een bestuurlijke ambtenaar zonder juridische opleiding en met bestuurlijke belangen in de regio. In de praktijk legde ook een lagere rechtbank als de Landraad regelmatig de doodstraf op. Revisie door het Hooggerechtshof was de enige controle die plaatsvond op het proces, maar getuigen werden niet opnieuw gehoord en feiten konden vaak niet meer worden nagegaan.

De veroordeling van onschuldigen (en het vrijuit gaan van schuldigen met een zekere invloed) kwam dan ook regelmatig voor. In principe konden zowel de Europeanen als de 'inlanders' op het schavot belanden. Maar het opleggen van de doodstraf aan Europese burgers kwam echter nauwelijks voor. De ongelijkheid in het koloniale strafrechtssysteem was dan ook niet alleen te vinden

in het procedureverloop van een strafzaak. Ook het type straf dat werd opgelegd verschilde per bevolkingsgroep.

Terwijl Europeanen over het algemeen in de gevangenis belandden, werd de inheemse bevolking meestal veroordeeld tot dwangarbeid. Het zou de uitstraling van het koloniale bestuur geen goed doen als ook Europeanen zichtbaar als dwangarbeiders te werk werden gesteld, zo was de gedachte. Voor de inheemse bevolking daarentegen waren dwangarbeid 'in de ketting' en lijfstraffen lange tijd geen uitzondering. Slagen met de rotting (rotanstok) werden al gegeven voor lichte overtredingen, zoals rondslechteren of brutaal gedrag. Ook werden jaarlijks tientallen personen veroordeeld tot de dood. En in het geval van een gratieverlening door de Gouverneur-generaal – de laatste uitweg om aan de galg te ontsnappen – was de vervangende straf over het algemeen een langdurige dwangarbeid.

"Ik denk dat er weinig inlanders zijn die twintig jaren kettingarbeid of zelfs de helft overleven," meende een van de leden van de Raad van Indië al in 1841 in een notitie bij een gratieverzoek. Zeventig jaar later, in 1912, was er nog niet veel verbetering zichtbaar op dit gebied. In dat jaar kreeg de Javaan Pa Katjoeng de doodstraf opgelegd wegens het ombrengen van de plaatselijke *"Don Juan van de dessa [dorp]"* die het had aangelegd met zijn vrouw. De Gouverneur-generaal toonde clementie met de wraakzucht van de man en verleende gratie. De vervangende straf was twintig jaar kettingarbeid.

Goed voorbeeld

Pas in 1918 werd een geünificeerd Wetboek van Strafrecht ingevoerd dat van toepassing was op alle bevolkingsgroepen van Nederlands-

Indië. Het Wetboek kwam deels overeen met het Nederlandse Wetboek van Strafrecht. Met als belangrijk en meest opvallende verschil: het behoud van de doodstraf. Ook Europeanen konden nu dus nog steeds de doodstraf krijgen in Indië, maar in de praktijk werd de doodstraf vooral aan de inheemse bevolking opgelegd. Sinds 1907 vond de uitvoering van de doodstraf (door middel van ophanging aan de galg) niet meer in het openbaar plaats. Er ging overigens wel discussie vooraf aan het opnemen van de doodstraf in het nieuwe Wetboek van Strafrecht. In 1916 werd door een comité, met de wat lange naam *'Centraal Comité tot voorkoming van de handhaving der doodstraf in het nieuwe wetboek van Strafrecht voor Nederlands-Indië en tot den verbetering van het Indische Strafstelsel'*, een verzoekschrift ingediend bij de koningin, waarin verzocht werd tot afschaffing van de doodstraf. Als argument werd vooral de onomkeerbaarheid van de straf gegeven.

De laatste openbare doodstraf-voltrekking in Batavia

In Nederlands-Indië zou de kans groter zijn dat een onschuldige ter dood veroordeeld werd, vanwege het taalprobleem en door de "onbetrouwbaarheid van inheemse getuigen". Het argument dat de inheemse bevolking minder beschaafd en ontwikkeld was, werd nu juist een argument tegen de doodstraf, omdat hen het

goede voorbeeld gegeven moest worden van hoe hogere beschaving eruit zag.

Na discussie onder de hoogste organen, waarbij de Adviseur voor Indische en Arabische Zaken C. Snouck Hurgronje als argument tegen de doodstraf aandroeg dat de inheemse bevolking weinig vrees voor de dood had door hun islamitische geloof, werd besloten tot het behoud van de mogelijkheid tot het opleggen van de doodstraf. Onder anderen minister van koloniën Th. B. Pleijte was gevoelig voor het argument dat de doodstraf nodig zou kunnen zijn in het geval van een opstand. Dit bleek inderdaad het geval in 1927, toen er na de communistische opstand 27 mensen ter dood werden veroordeeld, waarvan er 16 ook daadwerkelijk ter dood gebracht werden. De overige 11 werd gratie verleend. Dit keer lieten de communisten, leden van de SDAP en vrijzinnig democraten van zich horen. Zij gaven een scherp geluid af tegen de doodstraf. In de Volksraad werd door de heer W. Middendorp van de Indische Sociaal Democratische Partij (ISDP) fel van leer getrokken tegen het strafrechtstelsel in Nederlands-Indië, waarbij hij taalmoeilijkheden tijdens verhoren, onbetrouwbare politiegetuigenissen, rassenhaat en klassenjustitie noemde als oorzaken voor vele

rechterlijke dwalingen. Toch werd een verzoek van het Comité Nieuw-Indië, tot afschaffing van de doodstraf, vrij snel afgewezen. De angst voor opstanden zat er diep in; vanaf de jaren twintig werd in Nederlands-Indië een nog repressiever bewind gevoerd.

Opgeheven vinger

De doodstraf werd niet afgeschaft en tot het einde van de koloniale tijd regelmatig uitgesproken. Als een Gouverneur-generaal een tegenstander was van de doodstraf, sprak hij consequent gratie uit, zoals Gouverneur-generaal D. Fock (1921-1926), maar in de latere jaren 1929 – 1936 werd toch maar liefst 27 keer de doodstraf opgelegd aan niet-Europeanen verdacht van moord, waarvan dertien personen gratie kregen.

Vanuit de historisch ontwikkelde opvatting dat de doodstraf niet past bij een beschaafde natie, kijkt Nederland nu afkeurend naar landen, zoals Indonesië, waar de doodstraf onderdeel is van het strafrechtstelsel. Lange tijd werd echter onder het mom van diezelfde beschavingsgedachte de doodstraf wel opgelegd door het Nederlandse rechtstelsel. Dit betekent niet dat de misstanden uit een koloniaal verleden een excuus mogen zijn voor de

Indonesische overheid tot het schenden van mensenrechten. Het aan de kaak stellen hiervan is het goed recht van Nederland, zeker als het een Nederlands staatsburger betreft. Wel zou het de Nederlandse minister en diplomaten sieren als zij zich tonen bewust te zijn van het koloniaal verleden en met niet al te hoog opgeheven vinger de diplomatieke arena betreden.

Over de auteur

Sanne Ravensbergen MA is als promovendus verbonden aan het Instituut voor Geschiedenis van de Universiteit Leiden. Zij doet promotieonderzoek naar de strafrechtpleging op Java (1816-1918). Daarbij maakt zij gebruik van archiefmateriaal uit de koloniale archieven in Jakarta en Den Haag. Voor dit artikel is uit dit materiaal geput. Historiek.net

De buurman van Rudy Burgwal

Door: Herman Keppy

Geloof u in toeval? Ooit vond ik in het Tropeninstituut toevallig een verwijzing naar de lezing van een Ambonese arts die in 1907 in Nederland woonde. Jaren later probeerde ik zijn geschiedenis te achterhalen en dat lukte wonderwel. Kon ook niet missen. Toevallig woonde ik in Amsterdam om de hoek waar hij ooit woonde, met zijn broer, eveneens arts. En op Ambon had ik, opnieuw

toevallig, hun moeilijk bereikbare geboortedorp bezocht, toen ik nog niet wist dat dit hun geboortedorp was. Ik heb een dik boek over die broers kunnen schrijven: Tussen Ambon en Amsterdam.

Een lange inleiding naar de verhuizing die ik binnenkort ga maken. Al geruime tijd wil ik weer in Den Haag wonen, maar de laatste twee maanden heb ik er

druk achter gezet. Websites in de gaten gehouden, gereageerd op leukuitziende woningen, zoals dat gaat. Tja, en dan blijkt het ene huis toch te klein, het andere in deplorabele staat, en de ideale woning gaat net aan je neus voorbij. Tot opeens: een huis in de Bomenbuurt. Ik zal u allereerst verklappen dat die huurwoning mij is gegund en dat ik binnenkort de sleutel krijg. Ik heb geen moment

getwijfeld. Ook niet toen ik de andere kandidaten zag die eveneens graag wilden. Hé, dit is mijn buurt.

Gebroeders Poetiray

Niemand lijkt het meer te weten, maar vlakbij woonden bij het uitbreken van de oorlog de Molukse gebroeders Poetiray. Beiden trachtten Engeland te bereiken, de lange route over land. Donald werd opgepakt en belandde in Buchenwald. Zijn broer Henk kon neutraal Zwitserland bereiken, raakte ongeduldig, trok over de Alpen en hij werd ingerekend door de carabinieri. Overgedragen aan de Duitsers en te werk gesteld in Berlijn. De broers stuurden brieven naar hun moeder in de Bomenbuurt en keerden na de oorlog terug.

Om de hoek in de Populierstraat daar woonde Indische mevrouw Burgwal met haar enig kind. Zoon Rudy wist met een eenvoudige boot naar Engeland te vluchten. Hij volgde een vliegopleiding bij de RAF en werd Spitfirepiloot. Hij haalde onder meer zeventien-eneenhalve V1 uit de lucht voordat die dood en verderf zouden kunnen zaaien op het Engelse vasteland. Zeventien

zeker, de halve deelde hij ruiterlijk met een andere piloot die tegelijkertijd op de vliegende bom schoot. Rudy overleefde de oorlog niet, want in 1944 trof Duits afweergeschut zijn vliegtuig. Hij stortte neer in Normandië.

Zijn geschiedenis zou misschien zijn vergeten als de familie Leidelmeijer, van Haags restaurant Bami Kwa, zich niet na de dood van moeder Burgwal over de spullen van haar zoon ontfermden. Zij schonken zijn fotoalbum, zijn dagboek en de bronzen medaille aan het NIOD, Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocide studies. En ze lieten mij weten dat het daar lag.

Gebroeders Spook

Op een steenworpafstand op het Valkenbosplein verzamelde zich tijdens de oorlog een knokploeg om een kantoor met distributiebonnen te overvallen. Allemaal Indische jongens onder leiding van

de jonge jurist Rutger Webb. O ja, hoorde één Hollands meisje bij. Dat werd later de moeder van Ernst Jansz.

Ik ga straks winkelen in de Fahrenheitstraat waar de Indische gebroeders Spook met andere vaderlandslievende jongens een groep NSB-ers een lesje wilde leren. Helaas, op de daken stonden Duitse soldaten met mitrailleurs. De broers en vele anderen werden ingerekend. Toen de Spookbroers vrijkwamen uit het Oranjehotel, stond hun besluit vast: wij proberen Engeland te bereiken. Dat lukte. Een van de broers, Cor, vertelde mij het verhaal in Canada. Al wist hij niet meer in welke straat het NSB-incident had plaatsgevonden. Heb ik uitgedokterd. Hé, dit is mijn buurt.

Er woonden in de Bomenbuurt nog meer dappere Indische mensen. Ze zijn er niet meer. Sommigen, zoals Rudy Burgwal, overleefden de oorlog niet, anderen zoals de gebroeders Spook en Poetiray emigreerden zo gauw zij de kans schoon zagen. Maar hun verhalen zijn niet weg, want oom Herman schrijft ze op. En geen betere plek daarvoor dan de Bomenbuurt, waar het ooit begon.

Verhaal regering blijft overeind in rapport Molukse gijzelingsacties

Door: Ana van Es

Het regeringsverhaal uit 1977, dat bij de bestorming slechts 'beheerst geweld' is gebruikt, blijft ook na onderzoek recht overeind staan. Dat zegt Karel Monsjou, de vader van een omgekomen gegijzelde. Hij is medio november 2014 als een van de eersten bijgepraat over de uitkomsten. Op 18 november presenteerden minister Opstelten (Veiligheid en Justitie, VVD) en minister Hennis-Plasschaert (Defensie, VVD) een onderzoek naar de bestorming van

de door Molukse jongeren gekaapte trein bij De Punt.

Dat het regeringsverhaal uit 1977 overeind blijft, bleek eveneens uit uitspraken die toenmalig minister van Justitie Dries van Agt (CDA) deed in De Telegraaf. Ook hij was bijgepraat over de uitkomsten van het onderzoek en er was volgens hem geen bewijs van doelbewuste executies door mariniers die een einde maakten aan de Molukse treinkaping bij De Punt in 1977.

Zorgelijke gezichten bij Premier Den Uyl en Minister Van Agt

'Het is allemaal zoals ik al verwachtte. Ik ben met een sereen gemoed thuisgekomen'. Bij de beëindiging van de trein-

kaping kwamen zes Zuid-Molukse kapers en twee gegijzelden om het leven. De destijds officiële regeringslezing van Van Agt (1977) ligt sinds anderhalf jaar in de Tweede Kamer onder vuur. Maar de onderzoekscommissie past voor deze kritiek, zegt Monsjou, die zijn 20-jarige dochter Ans verloor bij de bestorming. 'Ze verwijzen steeds weer terug naar wat Van Agt indertijd heeft gezegd.'

Monsjou, zelf een oud-militair, verdenkt mariniers ervan dat ze het vuur hebben geopend op het portaal waar zijn dochter sliep, hoewel ze dankzij een warmtecamera en af luisterapparatuur van haar aanwezigheid op de hoogte hadden kunnen zijn. Maar de onderzoekscommissie maakte hem niet veel wijzer. 'Eigenlijk hebben ze niets nieuws verteld. We hebben altijd gewacht op een woord van sorry, en nu hebben we nog steeds geen excuses gehad.'

De presentatie van het onderzoeksrapport vond plaats onder strakke regie. In besloten sessies van een uur werden eerst de mariniers, de Molukse gemeenschap en ex-gegijzelden bijgepraat. Molukse nabestaanden van de zes omgekomen kapers zijn ook uitgenodigd, maar zij weigeren te komen. Via hun advocaat Liesbeth Zegveld stelden ze eerder deze maand de staat aansprakelijk voor 'executies'.

Aan het einde van de middag volgde de onthulling van een animatiefilm door beide ministers, waarin te zien is hoe de bestorming van de gekaapte trein door Nederlandse mariniers op 11 juni 1977 volgens de onderzoeks-

commissie is verlopen. Vervolgens werd het onderzoeksrapport naar de Tweede Kamer gestuurd.

Ik heb nog nooit gehoord: excuses meneer Monsjou

Of: 'sorry, maar er was geen alternatief.' Karel Monsjou (83) wacht al sinds 1977 op uitleg

waarom zijn dochter Ansje, passagiere in de gekaapte trein bij De Punt, bij de bevrijding is omgekomen. Hij voelt zich door de overheid 'onbeschoft' behandeld.

Maar dan, na 37 jaar, lijkt er toch tekst en uitleg te komen. Dinsdagmiddag staan er twee ambtenaren van het ministerie van Veiligheid en Justitie bij hem op de stoep. Ze hebben onderzoek gedaan naar de beëindiging van de treinkaping. Monsjou werd als eerste over de conclusies geïnformeerd, in een privégesprek. Andere betrokkenen werden pas later bijgepraat, op de dag dat het onderzoeksrapport verschijnt.

Ja, het zou kunnen dat hij nu eindelijk te horen krijgt: waarom is zijn dochter bij de bevrijding doodgeschoten, als een van de twee gegijzelden? 'Ik hoop dat de waarheid boven tafel komt, dat men er niet weer iets van maakt', zei Karel Monsjou. Zijn dochter Ansje vierde haar 20ste verjaardag in de door Zuid-Molukkers gekaapte trein. Van haar laatste drie levensweken heeft hij alleen nog een tekening, gemaakt door een ook gegijzelde leraar. Hij zag haar zitten in de coupé, schetste een portret. Toen de trein bevrijd was - hij vrij en Ansje dood - kwam hij het langsbrengen. 'Die tekening is voor ons erg waardevol.'

Ansje sliep die laatste nacht op een portaaltje tussen twee coupés, met een andere gegijzelde jonge vrouw. Precies dat portaal is bij de bestorming zwaar onder vuur genomen. 'Ze zat in een

compartiment dat door mitrailleurs is geraakt, daar kom je niet levend uit.' Maar waarom is er geschoten, terwijl zij daar lag? 'Ik ben haar vader, ik wil alles doen om de waarheid te achterhalen.' Het weekend voor de kaping logeerde ze bij een vriend. Wist hij niks van. 'Dat mocht niet.' Het kwam uit toen bleek dat ze maandag in de gekaapte trein zat, onderweg naar Groningen. 'Ze moet zoveel spijt hebben gehad.' Ach, zoals hij en zijn vrouw in de rouwadvertentie stelden: ze genoot 'van het leven en haar vrijheid.'

De doorzeefde trein na de aanval door de mariniers.

Rauwe mededeling

Hij neemt zich voor: zo meteen zal hij die twee ambtenaren van Justitie niets verwijten. 'Het zijn juristen hè. Ze worden alleen gestuurd. Zij kunnen ook niet helpen wat er is gebeurd.' Maar zoals de overheid zich opstelde, dat is 'diep droevig'. Op zaterdag 11 juni 1977 staat hij kort na de bestorming van de trein in het opvangcentrum voor slachtoffers in Groningen. Karel Monsjou denkt: zo meteen sluit ik mijn dochter in de armen. Komt een man van de spoorwegpolitie naar hem toe. 'Hij tikt me op de schouders en zegt: 'Ansje is dood.' Zo hoef je dat toch niet te zeggen?'

'Daar stond ik dan, met mijn twee zoons, midden in dat opvangcentrum. Niemand bekommerde zich om mij. Zelfs de taxi terug naar Eibergen, waar wij woonden, moest ik zelf betalen. De crematie

van onze dochter hebben we ook grotendeels zelf betaald. Uitleg is er niet gegeven.' Een arts praat hen later bij over de doodsoorzaak, in een restaurant 'tussen de koffiedrinkers'.

Monsjou is zelf militair. Hij weet: de mariniers hadden warmte-camera's. Daarop moet te zien zijn geweest dat zijn dochter in het portaal sliep. In de trein was af luisterapparatuur. 'Een militair van verbindingen vertelde me: er is een gesprek afgeluisterd met mijn dochter waarin ze zei: 'Laten we vluchten.' Ik denk dat ze wisten dat ze in het portaal zat, maar desondanks het vuur hebben geopend.'

Pantserwagens bij De Punt

Zullen de twee ambtenaren van Justitie hem na 37 jaar nu echt bijpraten? Hij laat ze binnen. De voorzitter van de onderzoekscommissie, Jan Tom Bos, lijkt niet onaardig. Zijn collega, ook een jurist, 'die knikt dapper van ja.' Hij is voorbereid op elk nieuws. Hij kent de roddel - doorverteld tot in de regering Den Uyl - dat Ans, een meisje met Indische wortels, in het portaal sliep omdat ze gefliert zou hebben met een Zuid-Molukse kaper. Onzin, lijkt het hem, maar stel dat zoiets wel waar zou zijn, dan wil hij dat weten. 'Als het zo zou zijn, dan deed ze het misschien om de trein uit te komen.'

Van Agt, indertijd minister van Justitie, hield altijd zijn kaken op elkaar. 'Die geeft geen krimp. Ik vroeg hem: zou u de bestorming hebben laten doorgaan als úw dochter in de trein zat? Zegt hij: het moest wel. Nou, dat is onzin.

Als zijn dochter in die trein had gezeten, had hij het niet gedaan.' Maar nu hoopte Karel Monsjou van de twee ambtenaren op huisbezoek eindelijk te horen: waarom openden militairen het vuur op mijn dochter, terwijl ze te zien was op warmtebeelden? Maar nee. Ook na 37 jaar en hernieuwd onderzoek komt de overheid niet met meer uitleg over de dood van zijn dochter. 'Ze verwijzen steeds weer terug naar wat Van Agt indertijd heeft gezegd. Ze hebben niets nieuws verteld. Ja, dat ze op het balkon sliep, dat wisten we al. We hebben altijd gewacht op een woord van sorry, en nu nog steeds hebben we geen excuses gehad.'

Waarom is het filmpje van de treinkaping bij De Punt geheim?

De onderzoekers van minister Opstelten bekeken een Kodak film in de winter van 2013-14. Op de film, jarenlang weggesloten in de kluis, is dit te zien: weilanden, een boerderij, een snelweg, een kanaal, een boerderij, meer weilanden. Nee, concludeerden de onderzoekers, deze film zal niet de waarheid dichterbij brengen over het doodschieten van de Molukse treinkapers door Nederlandse mariniers in 1977. Maar als er alleen weilanden op staan, waarom zit deze Kodak film dan tussen gevoelige dossiers over de treinkaping bij De Punt, en zal de band pas in 2052 officieel openbaar worden?

Maanden nadat de onderzoekers vertrokken zijn, bekeken technici van het Fries filmarchief de band opnieuw. 'Kijk, de perforand'. Daar zitten witte stukjes tussen. Met andere woorden: de film lijkt wel een kopie. Daarmee is niet uit te sluiten dat delen van de oorspronkelijke inhoud zijn weggefallen. Of zoals Sydse Wiersma, hoofd van het Fries filmarchief, zich afvroeg: 'Is er iets gewist?'

Woensdag 19 november 2014 presenteerde minister Opstelten (Veiligheid en Justitie, VVD) een rapport over de bestorming van de gekaapte trein. Aanleiding waren vragen van de Tweede Kamer over veronderstelde executies van kapers. Het rapport verscheen op een explosief moment: Molukse nabestaanden stelden onlangs de staat aansprakelijk voor de 'executies' bij De Punt. Zij weigeren woensdag het verhaal van de minister aan te horen. Alles wees erop dat Opstelten volhield dat er geen bewijs is voor executies van kapers. Daarmee gaat de al 37 jaar durende worsteling van de staat met het geweldsgebruik bij De Punt een nieuw hoofdstuk in.

Dit staat vast: de bestorming van de gekaapte trein in de vroege ochtend van 11 juni 1977, onder codewoord Mercedes, was de bloedigste antiterreuractie in Nederland sinds de Tweede Wereldoorlog. Zes van de negen Zuid-Molukse kapers en twee gegijzelden kwamen om. Voorafgaand aan de bestorming is de trein door scherpschutters en mitrailleurvuur doorzeefd met kogels. De gedode kapers hadden bij elkaar 144 schotwonden.

Frame uit de animatie over het beëindigen van de gijzelingsactie met de posities van de kapers in het rood

Kogelregen

Op 30 november 2013 schreef de Volkskrant onder de kop 'Justitie verzweg kogelregen' dat zes omgekomen treinkapers bij De Punt in 1977 door 144 kogels zijn getroffen. Dit is onjuist, blijkt bij herlezing van de onderliggende

archiefstukken. In een nota van toenmalig ambtenaar Ernst Hirsch Ballin, de latere minister van Justitie (CDA), staat dat de treinkapers bij de beschieting in totaal 144 verwondingen opliepen. Dat valt echter niet één op één te vertalen naar 144 kogels. Reguliere kogels veroorzaken doorgaans twee verwondingen: een inschot- en een uitschotwond. Bij de bestorming van de trein is er ook met kogels geschoten (zogenaamde hollow point munitie) die alleen een inschotwond veroorzaken en daarna in het lichaam blijven steken. Door hoeveel kogels de kapers zijn getroffen, valt daarom niet precies vast te stellen. Dit doet niets af aan de conclusie die Hirsch Ballin in zijn nota trekt: dat men uit de verwondingen zal afleiden dat 'de treinkapers, anders dan minister Van Agt op 23 juni 1977 in de Tweede Kamer verklaarde, wel degelijk door een regen van kogels getroffen zijn.'

Begrafenisstoet van omgekomen treinkapers

In een ander land, in een andere gewelddcultuur, zou de staat trots zijn op zo'n bevrijdingsoperatie. Ter vergelijking: toen een Amerikaanse commando in 2011 Osama Bin Laden liquideerde, werd dat direct met veel bombarie wereldkundig gemaakt. Twee jaar later al liet de betrokken commando zich interviewen over de fatale schoten ('bap, bap'). Die schutter ruziet met een collega over wie met de eer van de fatale salvo's mag strijken.

In het Nederland van 1977, onder het linkse kabinet Den Uyl, was

dodelijk overheidsgeweld reden voor schaamte. De beëindiging van de langste treinkaping in de wereldgeschiedenis ging niet gepaard met trots. Premier Joop den Uyl ervoer de bestorming als een 'nederlaag', zei hij na afloop op de televisie. Zelfs nu nog gelden de namen van de betrokken mariniers als staatsgeheim. Hun verhaal moet uit de publiciteit blijven.

Zodra de kruitdampen waren opgetrokken, vatte de regering de gebeurtenissen in geruststellende woorden. Er is bij de bestorming slechts 'beheerst geweld' gebruikt, zei minister Van Agt (Justitie, CDA) op 23 juni 1977 in de Tweede Kamer. De kapers zijn niet getroffen 'door een regen van kogels'. En natuurlijk was er niet geschoten om te doden. Waarom ook twee gegijzelden omkwamen, blijft onbesproken. De woorden van Van Agt zijn altijd de enige verklaring van de overheid gebleven. Zelfs toen Den Uyl vlak voor zijn dood voor een draaiende camera zei dat het neerschieten van de kapers 'een executie' was geweest, hield het officiële verhaal stand. Nu pas, na bijna vier decennia, is Opstelten de eerste bewindsman die er niet mee wekomt. Dat is een doorbraak, zei SP-Kamerlid Harry van Bommel. 'De woorden van Van Agt zijn altijd de enige officiële verklaring van de overheid gebleven.'

Dat de officiële lezing niet klopt, werd overigens al binnen een jaar na de kaping op het ministerie van Justitie vastgesteld, bleek vorig jaar uit onderzoek van de Volkskrant. Om vragen over het optreden van de mariniers te voorkomen, is de strafeis tegen de overlevende kapers met opzet laag gehouden. De Molukse nabestaanden kregen decennia lang geen inzage in autopsierapporten uit angst voor zogenaamde 'schadevergoeding en stemmingmakerij'. Pas vorig

jaar kreeg de voormalige kaper Junus R. de autopsierapporten in handen. Er staat in dat enkele van zijn maten in het hoofd zijn geschoten. Dit hoeft geen bewijs te zijn voor executies, maar het wordt in Molukse kringen wel zo gezien. Wilde de staat geen open kaart spelen uit louter moreel ongemak of is er meer aan de hand? Het is de vraag of het onderzoek van Opstelten alle feiten boven tafel zal brengen. Hij heeft namelijk geen betrokkenen laten horen, zoals de nabestaanden graag wilden, maar beperkt zich louter tot het archiefonderzoek.

Materiaal zoekgeraakt

Veel archiefmateriaal over de treinkaping is in de loop der jaren echter verdwenen. Neem alleen al de 4,5 meter aan materiaal over de Molukse gijzelingen die in 2005 nog bij het ministerie van Justitie lagen. Daarvan is bij nadere selectie een 70 cm. lange boekenplank vol dossiermappen in de papierversnipperaar geëindigd.

Minister Ivo Opstelten

Gaat het daarbij nog om materiaal dat als irrelevant werd beoordeeld, ook gevoelig materiaal is in de loop der tijd zoekgeraakt. Gesprekken in de trein werden afgeluisterd, maar verslagen daarvan zijn er nauwelijks. En er zijn de brisante vergadernotulen ('geheim') waarin de ambtelijke top bij Justitie zich actief bemoeide met de strafeis, om lastige vragen in de rechtszaal over het optreden van de mariniers te voorkomen. Die notulen vormen deel 10. Delen 1 tot en met 9 ontbreken.

Maar het logboek van de procureur-generaal in Leeuwarden bestaat nog wel. Vlak voor de procureur-generaal de woorden van Fontein. Die zegt, terwijl er nog geen dode is gevallen: 'Nú gaat de aanval beginnen; een bloederige zaak.' Tussen de paperassen van de Friese procureur-generaal zit ook de Kodakfilm, in een geel hoesje. Zoals de val van Srebrenica (1995) een mislukt fotorolletje heeft, zo heeft de treinkaping bij De Punt een mysterieuze filmband. Het lijkt onwaarschijnlijk dat de staat dit dossier binnenkort kan sluiten.

Staat niet aansprakelijk

Op 9 februari 2015 schreef het ministerie van Veiligheid en Justitie een brief namens Minister Ivo Opstelten aan advocate Liesbeth Zegveld. Zegveld stelde namens de nabestaanden van de gedode Molukse treinkapers de

bestorming begint, krijgt hij een telefoontje. Het blijkt Jacques Fontein, een topambtenaar op Nederlandse staat aansprakelijk voor het gebruik van buitensporig geweld, ten gevolge waarvan de dood van de kapers uitgelegd kon worden als een executie. Vijf kapers en twee gijzelaars kwamen bij het beëindigen van de drie weken durende kaping om het leven. De advocate stelde dat er daarbij kapers opzettelijk zouden zijn gedood.

Minister Opstelten schrijft in de brief dat *"Feitelijkheden uit hun context gehaald zijn en worden vervolgens vergaande en veelal onjuiste conclusies getrokken"*. Geen van de kapers is volgens de minister met opzet gedood en uit niets zou blijken dat de staat onrechtmatig handelde: *"Uit het onderzoek volgt dat het uitgeoefende geweld viel binnen de grenzen van de geldende geweldstoepassing die door de*

Justitie, een van de breinen achter de operatie. In zijn schuine piegelhandschrift noteert de *Staat was voorzien en aanvaard. Op grond van het verslag is de Staat dan ook van oordeel dat van onrechtmatig handelen geen sprake is geweest en dat er overigens geen enkele grondslag is voor aansprakelijkheid jegens uw cliënten op grond waarvan de Staat verplicht zou zijn enige schade te vergoeden. Voor zover er al sprake zou zijn van vorderingen tot schadevergoeding, zou deze bovendien ruimschoots zijn verjaard"*.

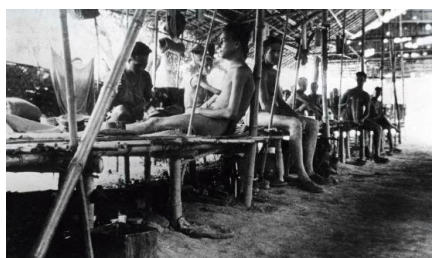
De gehele brief van de Minister aan Liesbeth Zegveld is te lezen via de volgende link: [http://pe-webservice.persgroep.nl/static/asset/2015/9 februari 2015 Zegveld_8076.pdf](http://pe-webservice.persgroep.nl/static/asset/2015/9%20februari%202015%20Zegveld_8076.pdf).

Veel dwangarbeiders Birma Spoorlijn ontvingen nooit uitkering

Veel KNIL-militairen die tijdens de bezetting van Nederlands-Indië door Japan als dwangarbeider werkten aan de Birmaspoorweg, hebben nooit de uitkering ontvangen waarop ze recht hadden. De Nederlandse staat incasseerde bijna 1,5 miljoen gulden (4,9 miljoen euro), geld dat was bedoeld voor de krijgsgevangenen die het werk aan de 'dodenspoorlijn' hadden overleefd.

De onlangs opgerichte stichting Task Force Indisch Rechtsherstel onderzoekt in samenwerking met advocaat Liesbeth Zegveld of er namens de ex-dwangarbeiders een groepsclaim (op basis van indexatie en rente over 60 jaar)

bij de staat kan worden ingediend. Morgen maakt de stichting haar plannen in Den Haag bekend. Inmiddels hebben zich reeds 211 van de voormalige dwangarbeiders

Krijgsgevangenenkamp in Birma

aangemeld, onder wie 22 overlevenden en 189 erfgenamen. Velen van hen hoorden dezer dagen voor het eerst dat ze recht hadden op een uitkering. Ze hebben de advertentie gemist die

de Nederlandse staat in 1954 in enkele kranten had laten zetten. De voormalige krijgsgevangenen dan wel dwangarbeiders werden daarin opgeroepen een briefkaart te sturen naar het ministerie van Buitenlandse Zaken om zich te melden voor de uitkering. Ze zouden recht hebben op eenmalig 61,75 gulden.

Namenlijst

17.391 Nederlandse krijgsgevangenen KNIL militairen hebben gedwongen aan de spoorlijn gewerkt, naast vele burgers. Ten minste 6.424 van de voormalige dwangarbeiders hebben de oproep nooit gezien. Ze lazen de betreffende kranten niet, waren als Moluks KNIL-militair het

Nederlands onvoldoende machtig, woonden in Indonesië, Nederlands Nieuw-Guinea of Engeland.

Sommige rechthebbenden waren al overleden. Hun nabestaanden wisten van niets. De meeste militairen die in dienst waren van het Koninklijke Nederlands-Indische Leger (KNIL) stapten in 1950 over naar de Koninklijke Landmacht in Nederland. Het KNIL werd met de overdracht van de soevereiniteit aan Indonesië opgeheven. En een veel kleiner aantal militairen sloot zich aan bij het leger van de onafhankelijke Republiek Indonesië. De Stichting Administratie Indische Pensioenen (SAIP) neemt nog altijd aanvragen in behandeling van ex-militairen die menen recht te hebben op een uitkering.

Volgens woordvoerder Ad Beijck was het na de onafhankelijkheid van Indonesië bijna onmogelijk alle namen en adressen te achterhalen. 'Het was niet exact te controleren wie wel of niet aan de spoorweg hebben gewerkt', zegt hij. Pas nu is gebleken dat er wel degelijk een complete namenlijst bestaat van de voormalige dwangarbeiders.

Dwargarbeid bij de aanleg van de Birma-Siam Spoorweg

De lijst bevindt zich in de besloten archieven van het instituut voor oorlogsdocumentatie NIOD in Amsterdam. De namenlijst is tijdelijk niet te raadplegen vanwege de digitalisering van de Indische collectie. Er is zeker een jaar gemoeid met het overzetten van alle informatie. In tegenstelling tot de landmacht slaagde de Koninklijke Marine er wel in om de adressen van al haar 1.450 marinemannen te

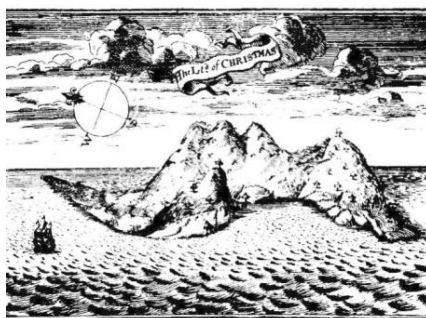
achterhalen, waar ook ter wereld. Zij kregen hun uitkering wel uitbetaald, blijkt uit niet-openbare documenten van het Nationaal Archief in Den Haag. In totaal hebben 17.391 Nederlandse krijgsgevangenen (marine en KNIL) gedwongen aan de spoorlijn gewerkt, naast vele burgers. Na de capitulatie van Japan werd de spoorlijn aan Thailand verkocht.

Bron: De Volkskrant.

Noot van de redactie: In de eerste plaats is ook voor die tijd 61,75 gulden natuurlijk een fooi, vergeleken met wat die dwangarbeiders hebben moeten doormaken. Echter er is nog iets vreemds aan dit bedrag, want als ik 1,5 miljoen gulden ga delen door 17.391, dan kom ik aan 86,25 gulden per persoon. Over dat bedrag vind ik een verschil van 14,50 gulden (voor die tijd) vrij behoorlijk. Waar is dat bedrag gebleven? Administratiekosten of iets dergelijks? Hans Vogelsang

Australiërs zoeken VOC schip Fortuyn

In 1724 verdween het VOC schip "Fortuyn" spoorloos. Australische maritieme archeologen zeggen een idee te hebben waar het schip is vergaan en starten een zoekactie. De Fortuyn was een vrachtschip van de Vereenigde Oostindische Compagnie en vertrok in september 1723 vanaf Texel voor een reis naar Batavia. Begin 1724 bereikte de Fortuyn Kaap de Goede Hoop, waar de VOIC destijds een bevoorradingshaven had. Op 18 januari vervolgde het schip haar reis, samen met de schepen "Hogenes", "Doornik" en "Anna Maria".

Oude afbeelding van Christmas Island (Daniël Beekman, 1718)

Na het vertrek uit Kaap de Goede Hoop is het schip nooit meer gezien. Wat er met de Fortuyn, met aan boord ongeveer 225 bemanningsleden, gebeurd is, is

altijd een raadsel gebleven. Australische onderzoekers zeggen nu in Nederlandse archieven aanwijzingen te hebben gevonden die erop zouden kunnen duiden dat de Fortuyn is vergaan bij Christmas Island. Dit eiland ligt iets ten zuidoosten van Java, maar geografisch behoort het tot Australië. Het onderzoek wordt geleid door maritiem archeoloog Graeme Henderson, die eerder ook de Cocoseilanden heeft genoemd hoopt onder andere kanonnen van het schip te vinden. De Fortuyn had er daarvan in totaal 36 aan boord.

Graeme Henderson is geen onbekende. Op 16-jarige leeftijd ontdekte hij het wrak van het Nederlandse handelsschip "De Vergulde Draeck", toen hij met enkele vrienden bij de westkust van Australië aan het vissen was. De zoektocht naar het wrak van de Fortuyn maakt deel uit van een serie activiteiten die georganiseerd worden in het kader van de 400ste

Kanon met touwwerk zoals dat op VOC schepen gebruikt werd

verjaardag van de eerste landing van een Europeaan in het westen van Australië. Dat was de Nederlandse ontdekkingsreiziger Dirck Hartog.

(advertentie)

Reparatie van iPhone, iPad en nu ook android. Klik [hier](http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie) voor de aanbieding
<http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie>

Borca Online
Computer Service
 Weimarstraat 39
 2562 GP Den Haag
 070-364 2806
www.borca-online.nl

Het Hollandia-rapport

Door: Bert Immerzeel

De opsporing en beoordeling van anti-Japanse activiteiten

Bij de herovering van Nederlands-Indië vonden vele zware veldslagen plaats, met aan beide kanten duizenden doden. Zo niet bij de inname van Hollandia, Nieuw-Guinea, op 18 april 1944, toen ongeveer 15 duizend Japanners zich volkomen lieten verrassen. Misschien was het juist dit verrassingselement dat er toe leidde dat allerlei documenten werden aangetroffen die anders mogelijk zouden zijn vernietigd. Eén van deze documenten was wel zeer bijzonder: een gestencild rapport van bijna 400 pagina's over het anti-Japanse verzet op Java. De Amerikanen haastten zich het te vertalen.

De vraag is, of de informatie uit het rapport *Anti-Japanese Activities in Java* later nuttig is gebleken. In het kader van de oorlogsvoering waarschijnlijk niet. De kopie die uiteindelijk terechtkwam bij het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken

Kempeitai officieren

en sinds kort bij het Nationaal Archief toont *en marge* enkele handgeschreven aantekeningen van na-oorlogse geschiedvorsers: vooral pogingen de namen te ontcijferen. Eenvoudig is dit niet. De Japanners schreven de Nederlandse namen in het Japans, en dát werd weer vertaald in het Engels. Uiteindelijk moeten we in enkele gevallen afgaan op een interpretatie van de klanken om de oorspronkelijke namen te achterhalen. Een voorbeeld:

"Hafukasuhetsu, a person of mixed blood, of Kalimas Station in Soerabaja, under the guidance of Knoop, head of the Eastern SS

Bureau, and via Kamaheru, an Ambonese of Soerabaja, plotted the uplifting of the morale through the exchange of illegally heard information about the enemy offensive and the gathering of military information."

De genoemde Knoop kunnen we thuisbrengen. Het betreft hier Ir. J.J. Knoop van de Staats Spoorwegen (SS). Maar wie hier de Indo Hafukasuhetsu is, of de Ambonees Kamaheru? Geen idee. De namen van de leiders van het verzet werden meestal correct geschreven, de overige meestal verbasterd. Het rapport dat afkomstig is van de Japanse geheime politie, de *Kempeitai*, bestaat uit vier delen: een hoofdrapport (229 pagina's), getiteld 'Overzicht van alle anti-Japanse activiteiten op Java, februari 1944', en drie bijlagen:

1. een rapport van het Gouvernement in Batavia uit september 1941 over het beoogde gezag ná de oorlog. Dit rapport werd in oktober 1943 door de *Kempeitai* gevonden bij Pieter Colijn, één van de leiders van het verzet in Soerabaja.

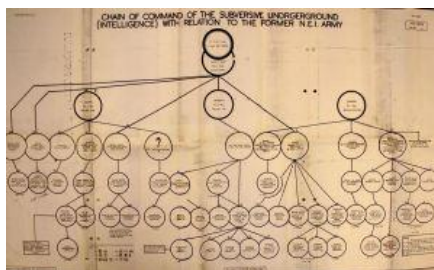
2. Een compilatie van de verschillende *Intelligence* rapporten van de verzetsbeweging op Java uit december 1942.

3. Een rapport over door het verzet gebruikte coderingen en communicatievormen.

In de Japanse versie telt het geheel maar liefst 389 pagina's. Indrukwekkend, niet alleen om grote aantal bijzondere details in de tekst, maar ook om de prachtige uitvouwbladen, waarop getekende overzichten, organogrammen, van alle connecties tussen de verschillende lokale verzetsgroepen. Het anti-Japanse verzet moet van enorme omvang zijn geweest. Maar was dat wel zo?

De Jong

Dr. Lou de Jong, die het rapport veelvuldig gebruikte voor *Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog*, relativeerde deze veronderstelling. Hij constateerde dat het rapport getuigt van een enorme achterdocht. De Japanners zagen overal verzet, ook daarvan in het geheel geen sprake was. De Nederlanders werden gezien als 'geharnaste tegenstanders van het regime van de bezetter', en de Indische Nederlanders waren al niet veel beter. "Het is noodzakelijk", citeert De Jong het rapport, "deze tot ongehoorzaamheid neigende groep, die de ware bedoelingen van ons zo welwillend militair bestuur niet begrijpt, streng te controleren." Over de Ambonezen ten slotte: "De Ambonezen zijn niet de minderen van de Indische Nederlanders. Zij zijn anti-Japanse en pro-geallieerde socialisten. Zij hebben volhard in hun anti-Japanse gevoelens. De grondslag van hun denken is niet dezelfde geweest als die van de Javanen en overeenkomstige volkeren. Dit komt door hun grondige Christelijke vorming en door de gunsten welke zij van Nederland ontvangen hebben."

'Chain of command'

Waar hij spreekt over het beoordelen van het verzet, wijst De Jong op de verschillen tussen Nederlands-Indië en Europa: "Wij zullen niet alleen schrijven over de reële illegale activiteiten maar ook over die welke, zonder voldoende basis in de werkelijkheid, door de Japanners als zodanig werden

bestempeld. Zouden wij die laatste terzijde laten, dan zou het op ons overzicht volgend beeld van de werkzaamheid van *Kempeitai* en PID, van de voor de Japanse rechtbanken gevoerde processen en van het lot van diegenen die tot gevangenisstraf werden veroordeeld, hoogst onvolledig zijn.

Er is namelijk een markant verschil geweest tussen, enerzijds, de *Sicherheitspolizei und SD* en de organen van de Duitse justitie en, anderzijds, de *Kempeitai*, de PID en de organen van de Japanse justitie: de eerste hebben louter reële illegale activiteiten vervolgd, de tweede zowel reële als fictieve, en ook in dat opzicht was het bestaan van de Nederlanders en Indische Nederlanders in bezet Indië moeilijker dan dat van de Nederlanders in bezet Nederland."

Verschillen met Europa

Schijn en werkelijkheid waren moeilijk van elkaar te onderscheiden. Dit had alles te maken met de Japanse achterdocht, en het Japans beleid om alles wat ook maar enigszins op verzet leek, zwaar te onderdrukken. Iedere verdachte werd gemarteld tot hij bekende. Uiteindelijk werden zo hele netwerken opgerold van personen die elkaar weliswaar kenden, maar die naar objectieve maatstaven gezien misschien niet veel meer gedaan hadden dan onschuldige berichten uitwisselen. Tientallen, honderden vonden de dood om niet meer dan een verdenking. Bij het beoordelen van aanvragen in het kader van de Wet buitengewoon pensioen Indisch verzet (Wiv) gaf dat later soms problemen. Als de Japanners iemand hadden veroordeeld vanwege verzetsactiviteiten, en er waren geen bewijzen van het tegendeel: was dan wel sprake geweest van verzet?

Een ander verschil met de situatie in Europa was het gegeven dat de mogelijke verzetsdeelnemers herkenbaar waren aan hun huidskleur. De Japanners hadden de verschillende bevolkingsgroepen van Nederlands-Indië, gebruik makend van al bestaande rechtsverschillen, handig tegen elkaar uitgespeeld. De Inheemsen werd onafhankelijkheid beloofd, zodat deze groep – althans in het begin van de bezettingsperiode – weinig reden zag te protesteren. Pas in 1944 zou dit anders worden, echter toen was het te laat. Tegen de Nederlanders, de voormalige koloniale macht, werd van het begin af aan hard opgetreden. Wat ten onrechte wel eens wordt verondersteld: de internering van het blanke bevolkingsdeel had geen raciale motieven. Het in april 1942 ingestelde *pendaftaran* (persoonsbewijs waarop raciale kenmerken) had niet ten doel blanken te treffen, maar ‘slechts’ de Nederlanders. Andere blanken, niet-Nederlanders zijnde, bleven buiten internering. Het gevolg van de Japanse interneringsmaatregelen was echter dat de blanken geen ruimte werd gegund voor verzetsactiviteiten, en dat niet-geïnterneerde pro-Nederlandse Indo-Europeanen, Ambonezen, Menadonezen en Chinezen reden hadden bang te zijn om te worden opgepakt.

Een derde onderscheid, tenslotte, is het feit dat de verzetsdeelnemers, anders dan in het bezette Nederland waar er voortdurend contact met Londen werd gehouden, geen radioverbinding met de buitenwereld onderhielden. Er kon weliswaar op illegale wijze naar buitenlandse zenders (meestal radio San Francisco) worden geluisterd; men had geen zendinstallatie die vanuit bezet gebied berichten naar bijvoorbeeld Australië of Brits-Indië kon uitzenden. Het gevolg was, dat het gepleegde verzet vaak tamelijk ongecoördineerd is gebleven. De conclusies van

het Hollandia-rapport ten spijt, de Japanners hadden het georganiseerde verzet vanaf medio 1943, nauwelijks meer dan een jaar na hun inval, volledig onder controle.

Waaruit bestond het verzet? Samengevat: zo ongeveer alles wat afbreuk kon doen aan het Japanse gezag. We kunnen hierbij denken aan militairen die zich niet onderwerpen aan krijgsgevangenschap, het verbergen van wapens, aan het luisteren naar illegale radiozenders en het verspreiden van nieuwsberichten, spionage- en sabotage-activiteiten, aan het voorbereiden van de terugkeer van de Geallieerden, etc. De definiëring van verzetsactiviteiten is natuurlijk afhankelijk van wie of wat deze beoordeelt. De Japanners hanteerden een wel zeer ruime interpretatie: het Hollandia-rapport staat vol met *conspiracies* en *subversive actions*.

Verzetster Oost-Azië 1942-1945

Drie regelingen

In na-oorlogse jaren konden Nederlanders een beroep doen op drie regelingen die, naast militaire onderscheidingen voor dapperheid specifiek het verzet in Nederlands-Indië waardeerden: De Verzetster Oost-Azië (Koninklijk Besluit, 26 oktober 1948) werd uitgereikt aan diegenen die zich “door geestkracht, karakter-vastheid of gemeenschapszin op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt voor door krijgsgevangenschap, internering of anderszins in de macht van de vijand geraakte Nederlanders of Nederlandse onderdanen, dan wel in het verzet tegen de vijand”. Hulp aan geïnterneerden – verzet van humanitaire aard – stond hier dus op de eerste plaats. De Verzetster Oost-Azië, die slechts kon worden verkregen op voordracht door derden, werd 468 keer uitgereikt.

Het Verzetsherdenkingskruis (bij Koninklijk Besluit, 19 december 1980) was bedoeld voor zowel verzetsdeelnemers in Nederland als wel Nederlands-Indië. Omdat de situatie in Indië zoveel anders was als in Nederland, werden de criteria voor toekenning op basis van verzet aldaar, bewust vaag gehouden. Het kruis werd uitgereikt aan “een ieder, die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Oost-Azië op door Japan bezet gebied of Japans gebied aan, naar het oordeel van het Nationaal Comité Verzetsherdenkingskruis als verzet tegen de vijand aan te merken handelingen heeft deelgenomen”. Toen deze regeling in 1985 werd gesloten waren 15.300 kruisen toegekend, het overgrote deel op basis van activiteiten in Nederland. Het precieze aantal toekenningen op grond van verzetsactiviteiten in Nederlands-Indië is onbekend.

In navolging van de Wet buitengewoon pensioen 1940-1945, bedoeld voor Nederlandse

verzetsdeelnemers (1947), werd in 1986 de Wet buitengewoon pensioen Indisch Verzet in het leven geroepen. Recht op een buitengewoon pensioen hebben deelnemers aan het verzet die ten gevolge van dat verzet tenminste 10% invalidering hebben opgelopen. Ook hun weduwen/weduwenaars hebben recht op dat pensioen. Tot verzet in de zin van de wet wordt gerekend: "activiteiten welke na de capitulatie van het Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger, anders dan in militair verband, werden verricht met het oogmerk door daad of houding afbreuk te doen aan de militaire of ideologische doeleinden van de bezetter zonder dat daarbij persoonlijk gewin of andere persoonlijke motieven een rol speelden en welke een zekere mate van duurzaamheid of intensiteit inhielden en waaraan voor betrokkene een duidelijk risico verbonden was".

'Anders dan in militair verband' betekent dat reguliere militaire activiteiten buiten beschouwing blijven. 'Activiteiten door daad of houding' laat ruimte voor een erkenning in verband met de weigeringen om een loyaliteitsverklaring te ondertekenen. 'Duurzaamheid' vereist een wat langere periode, uitgezonderd die

situatie waarin de verzetsstrijder wordt gearresteerd of gedood. En tenslotte, de toevoeging 'duidelijk risico' impliceert dat de activiteiten door de Japanners als gezags-ondermijndend moesten worden gezien. In afwijking van bij de Verzetsster Oost-Azië wordt humanitaire hulpverlening hier niet als verzet beoordeeld. In het kader van deze wet werden ruim 2500 aanvragen ingediend. In ongeveer een kwart daarvan was sprake van erkenning van de verzetsactiviteiten. Vooral de bewijslast was na zoveel jaren een struikelblok.

Radio in veldfles

Omvang

De omvang van het verzet is moeilijk in te schatten. In afwijking van bijvoorbeeld de internering, is hier natuurlijk geen sprake geweest van enige vorm van registratie. Iedere schatting is daarom per definitie onvolkomen.

In geen enkele publicatie over het verzet in Nederlands-Indië is geprobeerd op dit punt tot een onderbouwde conclusie te komen.

Als we ons beperken tot het pro-Nederlandse verzet (van het Inheemse verzet is zeer weinig bekend, en valt buiten het bestek van dit artikel), is hier misschien toch iets over te zeggen. In het Hollandia-rapport (dat alleen het verzet op Java betreft) wordt melding gemaakt van 20 opgerolde verzetsgroepen met 1730 leden, en 42 nog in behandeling zijnde (?) groepen met 1468 leden. Dit naast 8 'communistische verzetsgroepen' met 691 leden. Deze cijfers zijn met enige goede wil te vergelijken met de hierboven genoemde cijfers in het kader van de Nederlandse verzetsregelingen. Misschien mogen we – rekening houdende met aftrek van het vermeend verzet – concluderen dat twee à drieduizend personen het hebben aangedurfd om de Japanse bezetting actief te weerspreken. Dat mag misschien weinig lijken, de Japanners moeten er hun handen vol aan hebben gehad. *Bron: Java Post*

INDOmania 6

Op Zondag 19 April 2015 barst van 12.00 t/m 24.00 uur het Indisch event INDOmania weer los in Alle zeven zalen (inclusief de grote Rabozaal) van De Melkweg. De eminente en charmante Andrée van Es zal dit jaar INDOmania feestelijk openen met medewerking van Het Attacca Ensemble en harpiste Lavinia Meijer.

Na de eerste uiterst succesvolle editie in De Melkweg volgt nu dan eindelijk weer helemaal Indisch in De Melkweg van klokslag 12 uur

's middags tot 12 uur 's avonds kunnen de bezoekers zich verspreid over alle zalen zich laven aan een verrassend en veelzijdig cultureel programma: opwindende muzikale optredens, teasers van theatrale optredens en performances, ontregelende discussies, hemelbestormende films en veel unieke muzikale optredens van gerenommeerde en opkomende supertalenten.

Dit jaar zijn uitgenodigd om deel te nemen aan INDOmania onder

Door: Rob Malasch

meer de schrijvers Reggie Baay, Peter Andriese, Hans Vervoort, Karina Schaapman, Gustaaf Peek en zelfs rechtstreeks uit Indonesië Hans Boland en Goenawan Mohamad.

Uit Kopenhagen komt de beroemde film regisseur Joshua Oppenheimer met zijn nieuwste film *Look of Silence* het vervolg op de Oscargenomineerde *Act of Killing*. Ook Orlov Seunke wil dolgraag komen.

Broer en zus Leonard en Hetty Retel Helmrich zullen over hun

nieuwe filmprojecten vertellen. Hetty is reeds vergevorderd met haar research over Indo-bands, dus dat belooft wat.

Veel hedendaagse Indo-muziek met de dames Monique en Suzanne Kleman uit Lois Lane, de geweldige Sandra Reemer, Monica Akihari, Esther Apituley, Rudy de Queljoe, Xavier Boot en zelfs Candy Dulfer met haar eerste Molukse band.

Dan is er nog verrassende dans van Kenzo Kusuda en een duet van Nippy Noya met Shusaku Takeuchi. De beeldende kunstenaars Pieter latuw, Rob Renoult, Hadassa Emmerich, Max Kisman en niet te vergeten Peter van Dongen die nu bezig is met het verstrippen van de roman Familieziek van Adriaan van Dis. U ziet wel: eigenlijk bijna teveel om op te noemen.

Dus bij INDOMania geen krontjong en wajangpoppen. De nadruk ligt duidelijk op de nieuwe Indische culturele voorhoede waar het van barst in Amsterdam. Maar ook ontluikende creatieve jongelui uit Breda, St.Michielgestel en uit Eindhoven zijn meer dan welkom. Bij INDOMania worden er van jong en middelbaar tot oud de vaak fascinerende verhalen met elkaar gedeeld.

INDOMania is er ook voor iedereen die elkaar weer eens wil zien en spreken uit alle uithoeken van ons land en vaak ook van soms zelfs daar buiten. Indo's zitten namelijk overal...van Australië tot aan Hawaiï toe.

Natuurlijk kan er de hele dag ook overheerlijk gegeten worden. Een pan-pacific Food-Court zal menig Indo-culinaire liefhebber bij binnenkomst al aan het watertanden krijgen. Topchef Jeff Keasberry zal speciaal uit Los Angeles voor INDOMania binnen gevlogen worden. Van bapao tot

ayam kodak tot en met zelfs zwartzuur zal er te smikkelen zijn. Ook de beroemde saté-mannen zullen er de beuk in gooien en dan heb ik het nog niet eens gehad over de knapperige Indische saucijsjes van Van Olphen. Maar de nadruk van het hele programma ligt op de hedendaagse Indische en Indonesische cultuur wat natuurlijk niet betekent dat iedereen die de Indo's een goed hart toedraagt uitgesloten wordt: INDOMania is er ook voor de Nederlanders, Surinamers, Chinezen en wat al niet meer. Het wordt een grote pan-pacific cocktail.

Malasch: "INDOMania is er voor iedereen die geïnteresseerd is in de Indische cultuur. Maar dan wel met een knipoog en ver voorbij Tempo Doeloe, Pasar Malam of Tong Tong"

De kaartverkoop begint komende week (v.a. 16 februari) via De Melkweg Amsterdam. Voor alle inlichtingen kunt U altijd bellen naar 06-28846909 uitsluitend op kantooruren. Of e-mail robmalasch@Icloud.com

Al bijna 8000 abonnees

Indo Rock ons cultureel paradepaardje? (13) door: Albert van Prehn

Lieve mensen, het gaat deze keer over de actualiteit, de huidige situatie. Onze muziekcultuur is er een van stug volhouden en doorgaan tot het gaatje. In al die jaren dat ik nu in het Indo circuit meedraai en dat is pas jaja, vanaf 2006, door toedoen van Ricky Berger in zijn nieuwe opzet, heb ik

veel mogen meemaken en eigenlijk is het niet anders dan toen die ouwe tiet, zoals de Indo's kunnen zeggen.

Die oude tijd kenmerkte zich voor mij alleen door de vele opkomende bands en ook de vele

teloorgangen van de goede bands door de veelvuldige wisselingen. Jammer want het waren goede inspirerende bands en men vergat gemakshalve dat je een goed concept nooit moet inwisselen voor iets anders wat je nog niet kent.

In de tijd dat ik weer muziek begon te maken, heb ik het Indo muziek gebeuren gemist. Na een periode van studie en hard werken, gezin etc., u kent dat wel, gaat het kriebelen en als gauw begon ik weer te spelen. Eerst in een country formatie, vervolgens startte ik mijn eigen country band Laredo op die succesvol bleek te zijn, doch na een jaar besloot men de top 40 kant op te gaan omdat die muziek toch meer inhoud had en gevarieerder was. Je speelde de moderne top 40 en het was hard werken om naast de vele optredens de top 40 van toen bij te houden.

Met Laredo hebben wij maar een keer voor een Indische vereniging gespeeld en omdat de toenmalige organisator zo vervelend deed en autoritair, zo vonden wij, hebben wij het nooit meer gedaan. De mensen moesten tijdens het eten bijvoorbeeld allemaal in de rij gaan staan gedirigeerd door een oude kolonel, en zo waren er nog meer van die streng geregelde kleine onzinnige dingetjes.

Niet wat de band betreft, maar meer het menen van het publiek, dat waren wij in het allround circuit niet gewend, we hadden als band heel veel goed werk, o.a. speelden wij voor grote bedrijven en banken. Dus waren ook nog te duur en helaas wilde men ons wel hebben in het Indische circuit maar er werd getawar, geboden, op onze vaststaande gage die toen te hoog was, meestal.

Dat was de tijd in de tachtiger en negentiger jaren, er speelden heel veel Indische bands in het allround top 40 circuit en van Indo Rock etc., had ik niet veel kaas, of liever gezegd, tahoe gegeten. Er was wel een circuit van kumpulans, toen Indische avonden geheten.

In het jaar 1999 hadden wij het wel gezien in het top 40 circuit want we werden wel wat te oud. We zagen ons niet meer echt als de muzikanten die voor bruidsparen moeten spelen van 25

jaar of jonger, dus besloten wij de groep te ontbinden. In hetzelfde jaar besloot ik om me helemaal weer andersom, naar de roots te begeven en dat was mijn eerste liefde, The Ventures, dus richtte ik een Ventures Tribute band op <https://www.youtube.com/watch?v=GJzl7M0fHdg>.

Het eerst contact met het Indische circuit was met Ricky Berger & The Rhytm Strings en later met Roy Clignet bij The Black Wings. Het was een hele openbaring want eigenlijk was je de muziek ontgroeid en was je er niet meer zo in thuis. Ik maakte ook kennis met de Indo scene en naarmate je er langer vertoefde merkte je dat er eigenlijk in al die jaren niets tot nauwelijks iets veranderd is als toen ik voor het eerst in Duitsland ging spelen. Men speelde eigenlijk op de wijze die er altijd was geweest.

Ricky Berger & The Rhythm Strings

Wennen dus, maar ach, het had zijn charmes en langzamerhand ging je ervan houden, want eigenlijk was het best gevarieerd. Met AdVenture zweefde je er soms tussen maar als je in het circuit zelf zit, merk je toch een aantal zaken op. Allereerst het gemak waar men gewoon van bezetting verandert, het gewoon maar bij een band invallen zonder dat je ooit gedegen hebt gerepeteerd. Allemaal kunstig natuurlijk, maar echt hoogstandjes kon je niet bereiken want een goed draaiende band die een eigen karakter en repertoire wat klinkt als een klok, was gewoon niet.

Men speelde de al grijsgedraaide nummers die zo langzamerhand iedereen wel kent en dat is

eigenlijk wel erg jammer want er zijn best hele goede muzikanten in ons circuit. Maar allengs wen je aan de structuren en aan de aanwezige cultuur, die heel anders is dan die van in het Nederlandse Muziekcultuurtje, daar speelt men bijna getrouw covers na, en van effe invalluh, kan vaak geen sprake zijn, want men houdt van een gestructureerde band die zijn eigen repertoire kan draaien en het aanpassen aan een invaller is vaak niet aan de orde. Als je dan invaller bent dan moet je de moeite hebben genomen om de band haar repertoire in te studeren en eigenlijk is dat ook waar ik voor sta. Laat me invallen, geef me van te voren het repertoire. En ik doe mijn best om mij aan de band aan te passen en niet andersom want vaak is het gewoon muzikaal een zootje al klinkt het voor het publiek wel goed. De hedendaagse bands spelen dus nog steeds het repertoire wat gewoon verlangd wordt op de kumpulans en pasars en Indische fuifjes. Met ieder min of meer zijn specialiteit, want dat is ook gaande, men heeft de neiging om zich af te splitsen van het gebruikelijke en doorgedraaide repertoire.

Ik ken vele goede orkesten met een meer of min eigen geluid en dat doet me plezier; de werkelijke muzikanten onder ons zijn er nog steeds. Gelukkig maar. Ik kan zo een paar goede collega bands noemen waar ik echt bewondering voor heb. Diegenen die zich willen profileren passen binnen een kleine marge, want helaas is het vaak nog steeds zo dat de organisatoren over het algemeen bepalen wat er voor genre en repertoire er gespeeld wordt. Misschien uit voorzorg en uit zekerheid zodat hun publieksaantallen blijven komen. Een logische gedachte, gezien de huidige afname van de aantallen bezoekers. Maar aan de andere kant zou een gedurfde mentaliteit om iets vreemds te boeken best eens verfrissend werken en zou

het bosan gevoel wat bijna bij alle bezoekers stilletjesaan binnen-sluipt, voorkomen kunnen worden.

Het is heel moeilijk om nog op een zekere opkomst te rekenen en de financiën laten het soms ook niet toe om risico's te nemen, wat binnenkomt, dekt vaak amper de kosten. Dan krijg je het fenomeen dat bands te duur worden en men gaat dan geheid uitkijken naar goedkopere bands.

Een logisch gevolg en dan krijg je het effect van de mentaliteit van de muzikant die enkel en alleen speelt om de poen of die muzikant die speelt omdat hij muzikaal geïnspireerd is. Voor een ieder zijn eigen keuze, maar het jammere is wel, dat je als broodspeler vroeg of laat toch overstag moet gaan want in de oefenruimte vertoeven zonder optredens lukt niet als band. Men gaat dan uitkijken naar iets anders, bij collega's die schijnbaar een betere portefeuille hebben. Vaak is dat maar schijn, want momenteel is het kommer en kwel in de muziek scene van de Indische gemeenschap.

Her en der kan men gebruik maken van sponsoring of men kan subsidies gebruiken, maar die gelegenheden zijn zeer schaars. Dus krijg je het fenomeen van pakken wat je pakken kunt en vaak zijn de muzikanten daar de dupe van want allengs gaat het alsmat duurder worden om op te treden. Ook vanuit de zijde van de bands speelt men het spel mee en treedt op voor de zekerheid om aan de gang te blijven en door zoveel mogelijk op te treden accepteert men kleinere gages.

Het is helaas zo, dat het aanbod groter is dan de vraag en wil je niet meedoen dan val je buiten de kumpulan boot. Jammer is het dat dit nu in deze tijd speelt want wat je krijgt is eigenlijk een verarming van de muziek, want te vaak wordt gekozen voor een mate van zekerheid en zie je vaak dezelfde gezichten her en der bij de in aantal afnemende feestjes.

In mijn ogen is het beter dat je voor variatie zorgt en je als organisatie en publiek lekker laat verrassen. De ene keer is het beter dan de andere keer maar het blijft spannend en spanning wekt nieuwsgierigheid op en daaraan gerelateerd de prikkeling om het mee te maken.

Wat je vaak ziet, maakt dat het gewoonte wordt en gewoonte neigt naar desinteresse. Wat enerzijds een verarming is, is anderzijds een test voor de ware muzikant, die zich altijd zal willen profileren, wat alleen maar een garantie is voor het voortbestaan van onze muziek cultuur.

Albert van Prehn

Ik heb ook met het fenomeen te maken en in mijn optie moet je als muzikant kiezen waar je voor staat, het geld, wat er niet meer is, of jouw hobby uitoefening wat geld kost. Ik kies voor de wet van de aantallen, de ene keer scoor je, de andere keer verlies je. Je moet echter wel uitkijken dat je je niet laat gebruiken door slimme organisatoren die je willen laten optreden voor weinig en er zelf een leuke cent aan overhouden, want dat heb je binnen onze muziek scene helaas ook, de bangsats (schelmen) onder de

organisatoren. Ik vind een eerlijke verhouding en respect naar elkander toe, wederzijds, DE oplossing om onze mooie muziek cultuur in stand te houden. Maak eerlijke goede afspraken en met oog voor ieders kostenpotje heb je een leukere binding met elkaar. Aan mij en mijn collega muzikanten ligt het vaak niet, wij blijven doorgaan zolang wij kunnen, dat was al zo vanaf het begin van onze komst in dit land en zal duren totdat wij hier onder deze grond worden begraven, het liefste spelen wij ook nog door in onze kisten.

Ik zal hopelijk mijn geestelijke gitaar en versterker mee mogen nemen als het zover is, onze Petrus zal me wel vragen wat ik kom doen, dan zal ik hem antwoorden dat ik de Indische muziek cultuur ook in de hemel ga voortzetten.

Ik denk dat hardrockers meer bij de andere partij horen, gezien hun in onze ogen gewelddadige uiterlijk met doodskoppen en vaak angstaanjagende outfit. Het zou dus heel mooi zijn om My Maria te vertolken en daar verder te gaan met Indische fuifjes.

Ach ja, het is maar gein. Wat belangrijk is, is dat we nog steeds onverminderd met ONZE stijl van muziek maken bezig zijn, alsof we nooit ouder zijn geworden.

 N I C C Magazine

**Maandelijks GRATIS aan
7800 abonnees**

**Waardeert u ons werk?
Steunt u ons dan met een**

donatie

IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Wel eens gedacht aan adverteren in NICC Magazine?
Uw product of dienst wordt door minstens 100.000 mensen gezien
Vraag vrijblijvend onze gunstige advertentietarieven aan!
info@indisch-centrum-den Haag.nl

Korte berichten

Pelita en Rumah Kita organiseren Eettafel

Op dinsdag 24 februari zal de eerste Indische Eettafel gehouden worden in Wageningen. Stichting Pelita en verpleeghuis voor Indische en Molukse ouderen Rumah Kita, onderdeel van Zinzia Zorggroep, slaan de handen ineen om deze Eettafel te organiseren. Deze activiteit is opgezet voor de Indische Nederlanders en Molukkers van 65 jaar en ouder of zij die zich er door een gemeenschappelijk verleden nauw mee verbonden voelen. Naast met elkaar eten en drinken, is er ruimte om onder het genot van een muziekje bij te kletsen of misschien zelfs wel een dansje te wagen. Het bijzondere van Rumah Kita blijkt uit alles: het eten, de feestdagen, de toko in het huis, de jaarlijkse Pasar Malam. Maar ook de taal, gewoontes, het gevoel gemeenschappelijke roots te hebben. Dit alles draagt bij tot een overduidelijke sfeer van onderlinge verbondenheid. Meer informatie over het initiatief van de Indische Eettafel in Rumah Kita vindt men op: www.zinzia.nl/nieuws/kom-je-ook-eettafel-rumah-kita-op-dinsdag-24-februari.html.

Herdenking Slag in de Javazee

Ter aanvulling van het artikel in de editie van januari 2015, hier nog wat nadere informatie. Op 27 februari 1942 vond de "Slag in de

Javazee" plaats, waarbij de Nederlandse Marine drie oorlogsschepen verloor: Hr.Ms. De Ruyter, de Hr.Ms. Kortenaer en de Hr.Ms. Java, onder het commando van Schout-bij-nacht Karel Doorman. Hierbij kwamen 913 Nederlandse Marine-mannen om het leven.

Op 27 februari 2012 organiseerde de Vereniging van Overlevenden & Nabestaanden (VON) na 70 jaren de eerste herdenkingsceremonie op de zeelocatie 06°00'Z.B. / 112°05'O.L. in de Javazee op ca. 170 km uit de kust van Java, zowel als op het vasteland van Java bij het Herdenkingsmonument.

Op 27 februari 2015 zal deze ceremonie voor de vierde keer plaatsvinden in Indonesië. Nog steeds kunnen nabestaanden zich aanmelden om de ceremonie bij te wonen, voor het fysiek bijwonen van de herdenkingen of het laten strooien van bloemen op de zeelocatie of voor het laten maken van een foto van de naam van de gesneuvelde zoals die op de voet van het Karel Doorman Monument gegraveerd staat. Ook kunnen nabestaanden verzoeken om de toezending van de DVD van de ceremonies, Zoals die door de Indonesische televisie zal worden gemaakt en uitgezonden.

Meld u aan bij de organisator: joopnahuysen@ing-rail.com.

Pelgrimsreis Thailand

Ook SHBSS (Stichting Herdenking Birma-Siam Spoorweg en Pakan Baroe Spoorweg) houdt een zeer bijzondere Herdenkingsceremonie

op locatie. Nabestaanden en overlevenden van deze dodenspoorwegen kunnen deelnemen aan een unieke PELGRIMSREIS naar Thailand, die in het najaar van 2015 zal plaatsvinden. De reis is gepland van 12 t/m 22 november 2015 en is voornamelijk bedoeld voor overlevenden, familieleden en nabestaanden van de ex-krijgsgevangenen die als dwangarbeider aan de spoorweg gewerkt hebben. De pelgrimsreis voert vanaf het beginpunt van de spoorweg bij Ban Pong in Thailand langs de voormalige kamplocaties tot aan de Drie-Pagodenpas aan de grens met Myanmar, het vroegere Birma. Evenals in 2013 is de leiding van de Pelgrimsreis in de vertrouwde handen van het TBRC (Thailand-Burma Railway Centre), onder leiding van de oprichter en algemeen directeur Rod Beattie. Voor het programma en de prijzen, raadpleeg de link: <http://www.shbss.nl/images/upload/2015-02-01%2c%20Programma%20Pelgrimsreis%202015.pdf> Wilt u direct het boekingsformulier invullen, ga dan naar de volgende link: <http://www.shbss.nl/images/upload/2015-02-01%2c%20Boekingsformulier%20Pelgrimsreis%202015.pdf> Omdat de groepsgrootte helaas beperkt is tot 34 deelnemers, dienen geïnteresseerden zich zo spoedig mogelijk, doch **uiterlijk voor 1 maart 2015** in te schrijven. Dit kan op werkdagen tussen 10.00 en 15.00 uur bij Edu Harms, Tel: 06-58918077, of info@shbss.nl.

(vervolg na de advertenties)

ZEEUWS VEILINGHUIS

GEVRAAGD:
INDISCHE SCHILDERIJEN

W. G. Hofker (1902-1981)
Hamerprijs: € 600.000,-

Herengracht 74, 4331 PX Middelburg
Tel. 0118 - 650 680

WWW.ZEEUWSVEILINGHUIS.NL

Internationale Mineralen Beurs

Tevens gratis toegang tot Poppenhuizen, Poppen & Miniaturenbeurs

7 & 8 maart
10.00 - 17.00 uur

Kom langs en bezoek
130 stands met de mooiste
(edelsteen)sieraden, mineralen
en fossielen etc.

DE BROODFABRIEK RIJSWIJK | 070 307 59 00

INTERNATIONALEMINERALENBEURS.NL

(advertenties)

zoekt donateurs

Het **Indisch Platform** behartigt de belangen van de
Indische gemeenschap bij de Nederlandse regering.

Stichting Het **Indisch Platform**

Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

www.indischplatform.nl

info@indischplatform.nl

Het **Indisch Platform** heeft de ANBI-status en dus is uw donatie
een aftrekpost bij uw belastingaangifte

Al bijna 8000 abonnees

Korte berichten (vervolg)

Indonesië populairste vakantieland

Indonesië is hard op weg om het populairste vakantieland in 2015 te worden. Zowel online als vaste reisbureaus zien een duidelijke toename in de vraag. Websites over natuurschoon en cultuur van Indonesië worden zeer veelvuldig geraadpleegd, evenals hotelketens die in Indonesië vestigingen hebben. Ook de grote vliegtuig-

maatschappijen worden overstelpt met aanvragen voor reizen en prijzen en over het algemeen worden er veel meer reizen geboekt dan voorgaande jaren. Deze grote belangstelling lijkt al in 2014 te zijn begonnen. Op de ranglijst van populaire vakantie-landen steeg Indonesië van de 19^e plaats in 2013 naar de 11^e plaats in 2014. Ook de hotelsite Trivago verwacht een absolute piek dit jaar. En mogelijke verklaring zou

zijn de historische band die het land met de Nederlanders heeft. Per slot kan men in Indonesië nog veel uit het Nederlandse verleden vinden. Maar je vindt er ook ongerepte natuur met duizenden tinten groen zoals je die nergens anders op de wereld vindt, de mooiste cultuur monumenten, zoals de Borobudur en natuurlijk de bekende eilanden Bali en Lombok. Andere redenen zijn uiteraard het klimaat, de uiterst

vriendelijke en gastvrije bevolking en de uitstekende prijs-kwaliteit verhouding van zowel de vele accommodaties als het uitgaansleven, inclusief het eten. Ook zijn door de toenemende populariteit door de vliegtuigmaatschappijen meer toestellen ingezet en worden er nu ook meer vluchten naar de verschillende eilanden in de

Indonesische Archipel aangeboden. Azië en met name Indonesië staat garant voor een afwisselende en avontuurlijke, maar toch ook een vertrouwde vakantiebestemming, juist vanwege die band die Nederlanders met Indonesië hebben.

Landelijke Molukse inspraak ook ter ziele

Door: Fridus Steijlen

Per 1 januari van dit jaar stopte de subsidie voor BUAT en de zijnen die samen het Landelijk Overleg Minderheden vormden. Dit is het definitieve einde voor de gesubsidieerde advisering waarvoor anderhalf jaar geleden de wettelijke basis al was weggehaald. Toen kregen de samenwerkingsverbanden tot eind 2014 om zichzelf 'subsidievrij' te maken. Dit is een historisch moment. Het Overleg, de Inspraak of Advisering (hoe je het ook wil noemen) vanuit de Molukse gemeenschap had nogal een lange geschiedenis! Het is tijd voor een necrologie.

In de jaren vijftig werd het beleid vooral over en zonder Molukkers gemaakt. Pas in de jaren zestig stond de overheid open voor een Molukse stem. Die kon wel het beste in een gemengde commissie klinken, was de gedachte. In 1963 werd dat de 'commissie van bijstand' voor het toenmalige Commissariaat Ambonezen Zorg. Niet dat er veel naar de Molukse stem werd geluisterd, maar het was in ieder geval een begin. Na jaren pleitten voor een puur Molukse adviescommissie werd uiteindelijk in 1976 het Inspraakorgaan Welzijn Molukkers (IWM) ingesteld. Dat was een moeilijke bevalling. Niet alleen om de Nederlandse overheid te kunnen

overtuigen, maar zeker ook om de vele verschillende groepen binnen de gemeenschap aan één tafel te krijgen! Het IWM ging zich ook richten op welzijnstaken. In de euforie van het moment beloofde de regering de Molukse inspraak wettelijk te verankeren (een heuse belofte dit keer).

Het mocht niet zo zijn. De Molukse gemeenschap werd links en rechts ingehaald door wat we de multiculturele samenleving gingen noemen. En om nu opeens iedere minderheid een wettelijk verankerde inspraak te geven, was voor de overheid iets te veel gevraagd. Dus bedacht ze de Landelijke Overleg- en Adviesstructuur waarin iedere groep met een eigen club zijn zegje kon doen. Eindelijk een 'wettelijke' basis, maar niet die waarvan was gedroomd. En opnieuw 'gemengd', maar dan anders: nu met onder andere Surinamers, Caribische Nederlanders, Turken, Marokkanen en Vluchtelingen. Het werd moeilijk de Molukse stem krachtig te laten horen en specifieke Molukse thema's, zoals de wijken, op de kaart te zetten.

Het IWM mocht zich eerst nog wel met welzijnstaken bezighouden, wat andere inspraakorganen niet mochten. En er was regelmatig discussie over de specifieke positie

van Molukkers. Maar ook daar kwam een einde aan. In 1996 werd het IWM in sterk afgeslankte vorm opgenomen in het Landelijk Overlegorgaan Minderheden (LOM). In 2007 verstomde de Molukse stem omdat het Molukse inspraakorgaan uit de LOM werd gezet. Ze had de representativiteitstoets van de minister niet gehaald. Twee jaar later in 2009, klonk de Molukse stem weer. Het was gelukt om een acceptabel alternatief aan de minister te presenteren. Dat was BUAT dat tot 1 januari deel uitmaakte van het Landelijk Overleg.

In haar uitnodiging voor een soort 'slotbijeenkomst' afgelopen maand schreef BUAT: "Het Landelijk Overleg Minderheden maakt nu plaats voor flexibel overleg met de rijksoverheid." Tja, dat is mooi geformuleerd. Maar het klinkt toch als een soort nul-uren contract voor iets waarvoor ooit in de euforie een wettelijke verankering was beloofd. Eigenlijk is dat ook helemaal niet erg. De decentralisatie van alle soorten beleid, gestart in de jaren tachtig en negentig, is al zover doorgevoerd dat het bord waarop geschaakt moet worden allang niet meer in Den Haag ligt. Dat ligt dichterbij: in de gemeente!

CREAPRO
VERTALINGEN
■
Den Haag

Vertalingen van en naar alle talen en de moedertaal
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en commercieel
Snelheid en kwaliteit tegen een redelijke prijs

SINDS 1989 HET VERTAALBUREAU
DAT U ZORGEN UIT HANDEN NEEMT

Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 - fax: 070-362 56 64
@: creapro@worldonline.nl W: www.creapro.myplaces.nl

DAT IS ANDERE TAAL...!

(advertentie)

Recept van de maand

Hoe de macaroni in Indonesië terecht is gekomen, weet eigenlijk niemand, maar bijna alle Indische families kennen gerecht. Gemakkelijk en snel te bereiden en lekker pittig.

Ingrediënten:

300 gr. macaroni elleboogjes, 5 eieren, 350 ml. melk, 125 gr. spekreepjes, 125 gr. hamreepjes, 250 gr. geraspte oude kaas, 30 gr. paneermeel, 50 gr. boter, 3 lomboks in fijne ringetjes of 1,5 el. sambal badjak, 1 volle el. milde paprikapoeder, 1/2 tl. nootmuskaat, 1 bouillonblokje, peper en zout naar smaak.

Bereiding:

Verwarm de oven voor op 200 °C. Kook de macaroni "al dente"

volgens de aanwijzingen, maar met een bouillonblokje erbij. Giet het daarna af in een vergiet en spoel het af onder koud stromend water. Zet het daarna apart en

laat het goed uitlekken, af en toe even omschudden om zoveel mogelijk water eruit te krijgen. Klop de eieren los met de melk, nootmuskaat, paprikapoeder, zout en peper. Roer hier de macaroni,

Indische Macaroni

de spekreepjes, de hamreepjes, geraspte kaas, de boter (even smelten) en de lombokringetjes of sambal badjak erdoor. Schep de macaroni in een ovenschaal (even met boter of olie invetten), bestrooi het met paneermeel met daarop nog een paar kleine klontjes boter en zet hem ca. 45 minuten in de oven. Controleer wel een met een satéprikker of hij door en door gestold is. Serveren met wat frisse atjar ketimoen (komkommer), kroepoek en voor de echte liefhebbers nog wat extra sambal badjak en ketjap manis. Ook erg lekker: sambal goreng tomat erbij. **Selamat makan**

Boekbespreking, e-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

Migrant in het vaderland – Ineke van Geest. Dit boek vertelt het ontroerende verhaal van de auteur. Weggerukt uit een geborgen en veilige jeugd in Nederlands-Indië Kwam zij tijdens de Tweede Wereldoorlog terecht in een Jappenkamp. Ontberingen, ziektes, ongelooflijke wreedheden,

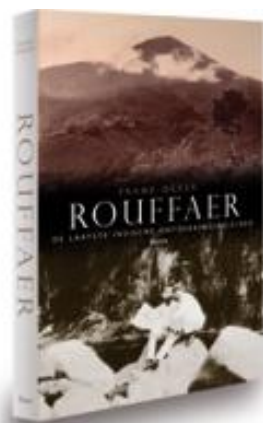
vernederen en voedselgebrek waren aan de orde van de dag. Na de oorlog was ze gedwongen de overtocht naar Holland te maken, het onbekende, duistere, koude vaderland, waar ze niet direct kon aarden. Ze miste de kleurrijke warmte, het overweldigende groen van de vegetatie, kortom het

vertrouwde moederland enorm. Het Vaderland, Nederland of zoals men in Indië zei: Holland, is een gebied met meer afstandelijkheid en rationele zaken, zoals opleiding, carrière en je toekomstplanning. Tussen het vaderland en het moederland ligt een niemands-land: het Jappenkamp. Ineke van

Geest beschrijft de hiermee gepaard gaande veranderingen in fundamentele normen en waarden en haar kijk op het leven. *Dit boek is tevens te bestellen:* Uitgeverij Walburg Pers: www.walburgpers.nl Adviesprijs: € 19,95.

Rouffaer, de laatste Indische ontdekkingsreiziger – Frank Okker. Alles wat in je vermogen ligt, moet je doen. Dit was het levensmotto van Gerret Pieter Rouffaer. Van de vele uitzonderlijke Hollanders die onder de koloniale tropenzon rondliepen, was Rouffaer beslist een van de merkwaardigste. Kunstverzamelaar, ontdekkingsreiziger, antropoloog en geograaf, Rouffaer was het allemaal, maar bovenal was hij een onvermoeibare avonturier. Op zoek naar sporen van Multatuli trok hij door Nederlands-Indië en met gevaar voor eigen leen deed hij belangwekkende cultuur-historische ontdekkingen. Het hoogtepunt van zijn bezigheden was het aanleggen van een

kostbare verzameling boeken en manuscripten over Azië; een collectie die zelfs voor de huidige moderne wetenschappers nog altijd onvervangbaar is. Dit boek is een biografie, die zich laat lezen als een klassieke avonturenroman. *Tevens te bestellen bij Uitgeverij Boom:* www.uitgeverijboom.nl. Adviesprijs: € 19,90.

Njai Inem – Barney Agerbeek.

In dit boek trekken de ervaringen van drie jonge contractarbeiders aan de lezer voorbij. Wat ze voelen, komen we via Inem te weten. Daar komt een nogal interessante component bij: het denken van de planter waar Inem is terechtgekomen en aan wiens wensen zij moet voldoen. Zonder van deze planter een karikatuur te maken, beschrijft Agerbeek niet alleen de dilemma's waar hij voor komt te staan, maar ook zijn gevoelens daarbij. Daardoor wordt het een mens van vlees en bloed. Het schept in zijn omgeving verbazing dat hij zoveel geduld heeft met zijn Njai en haar zoveel

NJAI INEM
BARNEY AGERBEEK

INDIË

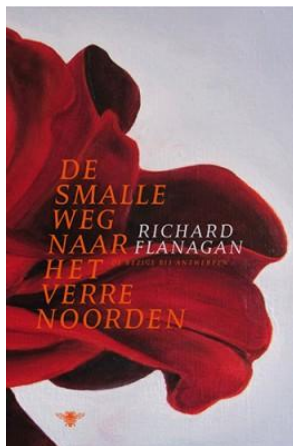
privileges geeft. Door dit in zijn verhaal te tonen, stijgt Agerbeek's boek uit boven de gemiddelde literatuur over "ons Indië". Hiermee geeft zijn boek eigenlijk aan dat grote romans als *Heren van de thee* van Hella S. Haasse langzaam maar zeker uit de tijd geraken. Er valt immers over die periode ook een ander verhaal te vertellen dan alleen over de planters. Een verhaal waar je koud van wordt. Adviesprijs: € 17,50.

Mixtie, verhalen uit de keuken van Ap Halen – Albert Kokosky Deforchaux. Herinneringen, disco, nasi rames en over facebook, dansen, toeval en film. Midden in de crisis een Indische afhaal toko beginnen, die het vervolgens uitstekend gaat doen. Toen de 53 jarige auteur aan zijn toko begon, had hij eigenlijk niets met koken, tenminste niet professioneel. De naam Ap Halen is eigenlijk bedoeld als een knipoog naar de

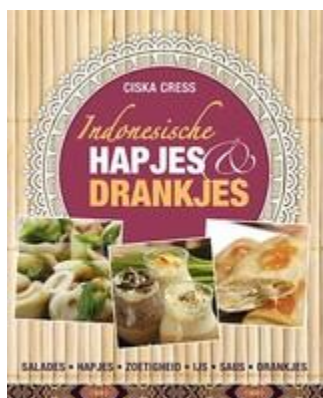
wat oudere indo's, die soms moeite hadden met het uitspreken van de letter 'f'. Maar zoals altijd kruipt het bloed waar het niet gaan kan en bij Albert begonnen zijn Indische roots op te spelen. "Ik heb met mijn bedrijf gewoon veel geluk gehad en nu komt mijn boek er ook nog. Hoe ik daartoe gekomen ben? Ik begon op facebook met verhalen uit de toko en anekdotes en foto's uit de oude doos. En van het een kwam het ander. En nu ligt mijn manuscript hier; ik ben er wel een beetje beduusd van hoe snel dat allemaal is gegaan". De auteur/kok hoopt dat zijn boek een breed publiek zal aanspreken. Komende zomer dal zijn "kindje" het daglicht zien. Adviesprijs: € 15,00.

De smalle weg naar het verre noorden – Richard Flanagan. In deze roman laat de Australische schrijver zich inspireren door de ervaringen van zijn ader, die als krijgsgevangene en dwangarbeider werkte aan de Birma-Siam Spoorweg. Flanagan schrijft over de gruwel van de oorlog. In een uitzichtloos krijgsgevangenenkamp aan de Birma-Siam Dodenspoorlijn wordt de Australische legerarts Dorrig Evans achtervolgd door

een vroegere liefdesaffaire met Amy, de jonge vrouw van zijn oom. Terwijl hij knokt om zijn mantschappen van uithongering, cholera en andere wredeheden te redden, krijgt hij een brief die zijn leven voor altijd zal veranderen. De smalle weg naar het verre noorden is een gruwelijk mooi verhaal, niet alleen over de onmenselijkheden en over de verschrikkingen van de oorlog, maar ook over de liefde in al haar vormen. Het is het relaas van een oorlogsheld die hunkert naar passie en erkenning, alleen maar om erachter te komen wat hij verloren heeft. *Adviesprijs € 14,99*

Indonesische hapjes & drankjes – **Ciska Cress**. Heerlijke recepten uit de Indonesische keuken, aan een simpeldrankje zoals Tjendol, tot luxe hapjes en zelfscomplete hoofdgerechten, Boendien worden hierbij Indonesische benamingen

Gebruikt en wordt uitgebreid uitleg gegeven oer de producten en ingrediënten. Het boek is op eenvoudige wijze geschreven. Niet voor niets wordt Ciska Cress wel eens een begrip genoemd in de wereld van de Indonesische en de Surinaamse kookkunst. *Dit boek zal binnenkort verschijnen. Adviesprijs: € 14,99.*

Verbonden, zichtbaar en betrokken – **Onder redactie van Peter Sanches**. Dit boek verschijnt ter gelegenheid van het 150 - jarig bestaan van De Surinaamse Bank (DSB). Suriname is de afgelopen 150 jaar ingrijpend veranderd. Het land heeft zich ontwikkeld van wingewest tot een onafhankelijke republiek. Met een gelaagde bevolkingssamenstelling van inheemse volken, Europeanen,

voormalige tot slaaf gemaakte contractarbeiders uit Brits- en Nederlands-Indië, China en de vestiging van mensen uit alle windstreken wist Suriname zich te transformeren tot een succesvolle multiculturele samenleving, die het vandaag is geworden. De Surinaamse Bank heeft hierbij een voorname rol gespeeld. Voldoende reden om even stil te staan bij het verleden, het heden en de toekomst van Suriname. *Adviesprijs: € 25,00.*

e-Books, CD & DVD

Oorlog in Indië, verhalen van ooggetuigen – **DVD Box met vier documentaires**. Spraakmakende documentaires van de hand van Pia van der Molen en Michiel Praal, die een tijdsbeeld geven van de nadagen van 'ons' Nederlands-Indië. Een tijd van oorlog, onzekerheden en het verlies van een moederland waar al generaties lang Nederlanders woonden en werkten. De Tweede Wereldoorlog maakte daar een einde aan. Een indringend beeld van een belangrijk deel van onze

vaderlandse geschiedenis, dat voor velen tot nu toe niet of nauwelijks bekend is. Totale speelduur: 241 minuten. *Bestellen bij Source 1 Media voor € 19,99. In de winkel € 24,99. E-mail: www.source1webshop.nl/Oorlog-in-indie.*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

www.vanstockum.nl

Een nieuw Indisch Centrum in Den Haag?

Door: Hans Vogelsang

Als alles een beetje meezit, staat er in de toekomst in Den Haag heel wat te gebeuren. Zoals vrijwel iedereen weet, wordt na het sluiten van Het Indisch Huis aan de Javastraat in Den Haag, het ontbreken van een Indisch Centrum als een steeds sterker wordend gemis ervaren. Een Centrum waar mensen met roots in de Gordel van Smaragd en ieder die zich daarmee verbonden voelt, elkaar kunnen ontmoeten en aan activiteiten kunnen deelnemen.

Onze doelgroep bestaat uit mensen die op enigerlei wijze een verbintenis hebben met de Indonesische Archipel, waarbij wij natuurlijk ook de Javaanse Surinamers, de Molukkers en de Papoea's rekenen. Door middel van het toekomstige Centrum wil het NICC de gezamenlijke cultuur uitdragen en promoten en de beleving ervan alsmede het behoud van het Indisch erfgoed stimuleren en behouden. Dit zal ook tot uitdrukking komen in de activiteiten die wij willen opstarten. Het Centrum moet het kloppend hart worden van Indisch Den Haag en verre omstreken.

Wij zijn inmiddels de eerste fase ingegaan die tot realisatie van onze plannen zal moeten leiden, namelijk een onderzoek naar de

haalbaarheid van een dergelijk groot Centrum. Een van onze belangrijkste wensen is het exploiteren van een intieme theaterzaal met 250 tot 300 zitplaatsen. Zodoende willen wij een podium geven aan de in

de Indische cultuur zo geliefde muziek, dans en theaterbeleving.

Eveneens is belangrijk dat wij het ontdekken, coachen en faciliteren van jong talent hoog in het vaandel hebben. Dit zal ook als een rode draad door deel van onze activiteiten lopen. Natuurlijk zal ook de Indische keuken een prominente rol gaan spelen, maar ook bijvoorbeeld oefenruimtes voor bandjes, lessen en cursussen, lezingen en seminars, concerten en festivals, vergaderruimen, enz. Bovendien willen wij ergens in ons toekomstige Centrum een serene Stilte ruimte creëren, waar ieder op elk gewenst moment zich kan terugtrekken om te gedenken en te herinneren.

Teneinde een en ander in een stoomversnelling te brengen, zijn wij verkenningen aan het houden in de Indische gemeenschap om te onderzoeken of onze plannen voldoende draagvlak hebben, die uiteindelijk zullen leiden tot realisering van ons Indisch Centrum. Daarom richten wij ons

hier tot onze lezers, zowel particulier als ook verenigingen en stichtingen die ons NICC Magazine ontvangen. Leest u onze website eens rustig door (adres zie onder) en zie wat een geweldige mogelijkheden een Indisch Centrum in Den Haag kan bieden.

Stel uzelf dan de vraag of u, als zo'n Centrum gerealiseerd is, ervan gebruik zult maken als bezoeker of als deelnemer aan een van de vele activiteiten. En als u in het bestuur van een Indische vereniging zit, zou u dan met uw vereniging al of niet regelmatig van ruimten in ons toekomstig Centrum gebruik willen maken voor uw eigen activiteiten? Met andere woorden heeft een Indisch Centrum in Den Haag uw sympathie en zo ja, wilt u dat ons dan kenbaar maken?

Wat zijn uw eigen gedachten bij een Centrum zoals wij dat voor ogen hebben? Wat zou u graag in zo'n Centrum gerealiseerd zien. Uw mening in deze is voor ons van het grootste belang. Stuur ons een e-mail; dan kunnen wij aan de slag. Wij danken u voor uw moeite.

E-mail:

info@indisch-centrum-den Haag.nl.

Website:

www.indisch-centrum-den Haag.nl.

(advertentie)

Salam Terakhir Uitvaartverzorging
Rob van der Sar
Koggewaard 207
1824 GZ Alkmaar-Noord
T 072-5611895
M 06-15006305
www.salamterakhir.nl

Salam Terakhir
Laatste groet
UITVAARTVERZORGING

Een persoonlijke Uitvaartverzorging die past bij uw gedachtegoed en levensstijl.

Gedicht

door: Mary-Jane Sahanaja

De auteur en dichteres Mary-Jane Sahanaja (1971) beschrijft in haar bundels **"Verlossing van de schaamte en de schuld"** en **"Mijn waarheid"** als jongste dochter van een KNIL-er, hoe haar vaders stille verdriet van invloed is geweest op haar leven. Ze kent een verleden van misbruik en mishandeling, waarover zij heel openhartig schrijft, zonder afbreuk te doen aan haar liefde voor haar ouders. Haar gedichtenbundels zijn te bestellen bij www.bol.com en www.freemusketeers.nl

Ontwaakt

Bundel: "Mijn waarheid", 2006.

Met een lichte schok schrik ik wakker
Uit wat leek de werkelijkheid
Geleefd op de automatische piloot
Zonder besef te hebben van de tijd

Eten, drinken, werken en slapen
Het hypnotiserende ritme van de eentonigheid
Nergens over praten
Genietend van mijn zelfgecreëerde veiligheid

Ik voel weer die vreselijke pijn
Beelden flitsen er weer door mijn hoofd
De reden waarom ik ben ondergedoken
Waarom ik mezelf heb verdoofd

Zoveel jaar verspild
Heb ik toen echt geloofd
Dat ik alle ellende achter me kon laten
Ik heb mezelf beroofd

Alle kleur verdwenen uit mijn leven
Het besef dringt langzaam tot mij door
Die lange ontsnapping leek toch maar heel even
De toekomst is wat ik verloor

Eindelijk is de morgen aangebroken
Ik ben ontwaakt en kijk met andere ogen dan hiervoor
Zoveel mooie dingen die ik zie
Zoveel mooie geluiden die ik hoor

Just4Kids... voor iedereen van 4 tot 16 jaar

Valentijnsdag verklaard

door: Chinook de Deugd

Waarom vieren we eigenlijk Valentijnsdag? Ik heb dat op het internet opgezocht en zal dat in dit stukje met jullie delen.

In de 18^e eeuw wilde men op 14 februari Valentijnsdag vieren om *Lupercalia* te vervangen. Dat was een Romeins vruchtbaarheidsfeest. *Lupercalia* werd op 15 februari gevierd ter ere van Juno, de Romeinse godin van de liefde en het huwelijk. Tevens was het de dag van Pan, god van de natuur. Oor de Romeinen was dit tien een belangrijke feestdag. Het verhaal gaat dat de namen van ongehuwde vrouwen in een grote schaal werden gedaan en de

ongehuwde mannen mochten er dan om de beurt één naam uittrekken. Tijdens het feest werden dan de twee ongehuwden die aan elkaar gekoppeld waren gehuwd.

Je weet toch.... Valentijn of niet, Indo's altijd eten.

Toen in Europa het Christendom opkwam, werd dit feest door de Kerk verboden. In het jaar 496 veranderde Paus Gelasius het *Lupercalia* feest van 15 februari in de Sint Valentijnsdag op 14 februari. Het Valentijnsfeest van de romantiek en de liefde zoals wij dat nu kennen, is ontstaan dankzij Geoffrey Chaucer, die in zijn gedicht *Parliament of Fowls* (1380 – 1382) deze versregels schreef:

"For this was on seynt Volantynys day when every byrd comyth there to chese his mate". (Want dit was op Sint Valentijnsdag als elke vogel daar zijn maatje kiest).

Voor zover ik heb kunnen nagaan, komt cupido als Valentijnsymbool voor het eerst voor, nadat dit was overgenomen door de Christenen die de heidense feestdag wilden vervangen, maar wel de gelijkenissen wilden behouden om het kersteten gemakkelijker te maken.

Tegenwoordig gaat Valentijnsdag over liefde. Dit kan op elke maniernaar of voor wie dan ook gedaan worden. Doe iets leuks voor iemand die altijd aan de zijlijn staat of stuur een kaartje naar iemand die het verdient. Het is natuurlijk leuk om iets te krijgen, maar evengoed erg

bevredigend om iets te geven. Dit gevoel heeft iedereen. Want als je iets geeft aan iemand die daar blij mee is, dan krijg je zelf ook een goed gevoel. De grootte van het geschenk doet er in feite niet toe; het gaat om het gebaar dat je aan iemand denkt of iemand aan jou. Fijne Valentijnsdag iedereen.

Korte berichten

Wij zijn op zoek naar jong aanstormend talent

In de rubriek **"Just4Kids"** hebben we eerder al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en hierboven een stukje over een drumtalentje. Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of een fotograaf in de dop. Misschien ook wel een..... Kortom, alle jonge

You've got talent?
tell us about it

supertalenten van ca. 8 tot ca. 14 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk geheel van. **Stuur je reacties dan naar: info@indisch-centrum-den Haag.nl DOEN HOOR....!!!**

Boeken, e-books / cd-dvd

De vloek van het Zwarte Water – Hans Kuyper. Stel je voor: je loopt in een museum en opeens hoor je een stem: "Pssst..." Je kijkt om, maar je ziet niemand... tenminste, dat lijkt zo. Het overkomt Justin, terwijl hij met z'n

klas op schoolreisje is. Dan ziet hij Aak, een jongen uit de IJzertijd. Hij is een van de museumstukken en hij vertelt zijn verhaal aan Justin. Aak vertelt het verhaal oer oude tijden, een verdwenen koningszoon, en een gevaarlijke vlucht door het moeras op de rug van een paard. En hoe griezelig het ook is, Justin grijpt deze kans om Aak beter te leren kennen, dwars door de vele eeuwen heen. Het skelet van Aak werd in de tachtiger jaren gevonden tijdens opgravingen in Noord-Holland in de buurt van Uitgeest. Aak leefde ongeveer 200 jaar voor Christus. Archeologe Maja d'Hollosy maakte

Aak, zoals hij eruit moet hebben gezien, 200 jaar voor Christus

een reconstructie van Aak, zoals hij eruit moet hebben gezien toen hij nog leefde. Hij moet toen 9 jaar

Aak in het museum tussen "echte" jongetjes

zijn geweest. Hans Kuyper schreef een boek over hem, dat geschikt is voor de leeftijdsgroep van 7 tot 10 jaar. Het boek kost € 12,99.

Elke dag een druppel gif – Wilma Geldof. Sommige verhalen moeten een keer geschreven worden en dit is er zo een. Het verhaal gaat over Maarten, een kind uit een NSB-gezin. Een onderwerp waarover in de jeugdliteratuur weinig over geschreven is. Het verhaal speelt in twee

tijdvakken. De lezer volgt de 19-jarige Maarten in 1948, die verliefd is op Hanne. Hij ontkomt er niet aan om te praten over de oorlog. Het tweede verhaal speelt tijdens de oorlog. Zijn vader is aanhanger van het nationaal-socialisme en doordringt zijn zoons van het besef dat de Nazi's

de weg banen naar een betere maatschappij. Maarten doet zijn best om met opgeheven hoofd door het leven te gaan, maar als zoon van een NSB-er wordt hij uitgestoten en gepest. Als ook zijn beste vriend hem in de steek laat, trekt hij zich helmaal terug in de Nazi-wereld. Hij gaat naar een elitaire Reichsschule, waar hij onder gelijk-gestemden is in een zweem van kameraadschap. Aan het eind van de oorlog moet Maarten naar het front. Als de oorlog afgelopen is, wordt hij gevangengezet en komt hij in heropvoedingskampen. Na zijn vrijlating moet hij zijn leen weer zien op te bouwen. Een heel interessant boek oer een vrijwel onbelicht onderdeel van de geschiedenis. *Het boek is geschikt vanaf 14 jaar en kost € 19,95.*

Kinderboekwinkel

www.paagman.nl

Recept

Indische hachee.

Een heerlijk vleesgerecht met een Indische twist, die je bij veel groenten en bij aardappelpuree kunt eten.

Ingrediënten:

500 gr. rundvlees, 1 kg. uien, 4 tenen knoflook, 100 gr. braadboter, 3 el. tomatenpuree, 3 blaadjes laurier, 4 kruidnagels, 1 tl. gemberpoeder, 1/2 tl. nootmuskaat, 5 el. ketjap manis, 2 tl. sambal badjak, 1 rode peper, 1/2 el. bruine suiker, scheutje azijn, 2 dl. water snufje zout, zwarte peper.

Bereiding:

snijd het vlees in blokjes en kruid het met alle droge kruiden. Verhit de braadboter in een braadpan en braad het vlees op hoog vuur goed aan. Snijd de uien vrij grof en de rode peper in ringetjes en doe ze bij het vlees. Als de uien glazig worden doe je alle andere ingrediënten erbij en meng even goed. Zet dan de pan op de kleinste pit en het vuur helemaal laag, deksel op de pan en laat alles ongeveer 2 uur zachtjes sudderen. Af en toe even omroeren. **Selamat makan.**

Agenda

Kleine Sofie - Jeugdtoneelgroep 1.

Rabarber. Sofie is heel erg nieuwsgierig en ze wil alles weten over de echte wereld en wat daar buiten is: het heelal. Want waar gaan de sterren naar toe als het

nacht is. Omdat Sofie ziek is, ligt ze al heel lang in en en dat vind ze maar erg saai. Dan op een avond als haar knuffels denken dat ze slaapt, wordt er in het poppentheater het toneelstuk "Wat er in het leven te koop is" opgevoerd. Het is geschreven door Terror en de kat van Sofie, Lange Wapper en meneer Beertje spelen ook mee. Maar er is één speler te weinig en Sofie wil persé meedoen. En dat is raar, want er spelen nooit mensen in een poppentheater. Toch krijgt Sofie haar zin en komt ze terecht in een groot avontuur. Het stuk speelt in Theater Merlijn, Bilderdijkstraat 35 Den Haag Tel: 070-3450996. De voorstelling begint om 13.00 uur op 22 februari 2015 en later in de middag ook om 15.30 uur. En verder de gehele vakantie, kijk maar op de speellijst die staat op <http://www.rabarber.net/producties-2014-2015-kleine-sofie-reserveren> Een kaartje kost voor volwassenen € 11,00; tot 18 jaar € 7,50 en voor Rabarberleerlingen € 6,00. Meer weten over Kleine Sofie? Of wil je misschien zelf ook leren toneelspeken bij Rabarber? Vraag het maar: www.rabarber.net

RABARBER

Inzamelingsactie van muziekinstrumenten

De Kinderen voor Kinderen musical Waanzinnig Gedroomd, die momenteel in de Nederlandse theaters te zien is, start een inzamelingsactie van oude muziekinstrumenten ten behoeve van de projecten van de actie: "Kinderen maken muziek".

<http://www.cultuurparticipatie.nl/subsidies/kinderen-maken-muziek.html>.

De ruim 30 theaters waar Waanzinnig Gedroomd nog te zien is tot en met eind maart, worden een officieel inzamelpunt waar iedereen muziekinstrumenten, die niet meer gebruikt worden, in kan leveren. De inzamelingsactie gebeurt in samenwerking met het Instrumentendepot Leerorkest, dat de instrumenten in zijn beheer krijgt, opknapt en uiteindelijk verspreidt onder de projecten van Kinderen Maken Muziek. Donderdag 22 januari wordt de inzamelingsactie officieel en feestelijk gelanceerd in het Beatrix Theater Utrecht waar de musical in de voorjaarsvakantie te zien is. Moeder ik wil bij de Revue hoofdrolspeler Terence van der Loo, zal samen met een groep Utrechtse scholieren de eerste instrumenten van de actie inleveren.

Stichting Kinderen Maken Muziek is een project van het Oranje Fonds en het Fonds voor Cultuurparticipatie, op voorspraak van Koningin Máxima. Het doel is dat kinderen samen een muziekinstrument leren bespelen en samen muziek maken. Door

ieder jaar (sociale) muziekonderwijs programma's te steunen, leerden tot nu toe ruim 15.000 kinderen samen musiceren. Een groot probleem voor de projecten van Kinderen Maken Muziek en van vele andere muziekonderwijs programma's, is echter het te kort aan muziekinstrumenten.

Het landelijk Instrumentendepot Leerorkest is opgericht om leerorkesten en soortgelijke sociale muziekonderwijsprogramma's in het hele land van muziekinstrumenten te voorzien, zodat zoveel mogelijk kinderen een muziekinstrument kunnen leren bespelen - vooral

kinderen die normaal niet de weg naar muziekonderwijs vinden omdat het te duur is of niet gebruikelijk is bij hen thuis. De doelstelling is om in 2017 minstens 5.000 muziekinstrumenten te hebben voor de uitleen. Oprichter Marco de Souza: "Ieder kind zou de kans moeten krijgen om te ontdekken hoe leuk en magisch het is om samen muziek te maken. Het Instrumentendepot Leerorkest wil dat mogelijk maken voor zoveel mogelijk kinderen in Nederland."

Iedereen die een muziekinstrument wil inleveren kan kijken op de speellijst van de deelnemende theaters, op de website:

<http://www.waanzinniggedroomd.nl/speellijst>

De instrumenten kunnen tot en met de dag van de voorstelling worden ingeleverd. Mocht u niet in de buurt wonen van een van de theaters, maar wel een instrument willen doneren, neem dan contact op door een mail te sturen naar

info@waanzinniggedroomd.nl.

Links4Kids

Veel leuke LINKS voor kinderen, maar niet alleen voor kinderen:

Website over online **geschiedenis** van, voor en met Indische Nederlanders.
<http://www.indischhistorisch.nl>

Informatie over **schoollespakketten** over voormalig Nederlands-Indië.
www.gastdocenten.com

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek
www.indischherinneringscentrum.nl

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus elk jaar.
www.indieherdenking.nl

Een **Indische** jeugd **startpagina**:
<http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl>

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië).
<http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pagenr=1>

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland.
<http://www.taman-indonesia.nl>

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie
<http://www.villazebra.nl>

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd.
<http://www.kindertheater.nl/>

Kunstbende, landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar.
<http://www.kunstbende.nl>

Jeugd Startpagina "Open Start"
<http://jeugd.openstart.nl>

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. <http://www.koorenhuis.nl>

Weblog "Indische Jeugdletteren"
Blog van Marjorie van Putten: <http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/>

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren. <http://www.youngadultbooks.nl/>

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. <http://www.jeugdbieb.nl>

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles. <http://www.cjsm.vlaanderen.be>

Kinderboekenpraatjes. Veel boeken uitzoeken voor elke leeftijdsgroep. <http://www.kinderboekenpraatjes.nl>

Indische Jeugdboeken, compleet met bestellink. <http://www.antiquariaat-anna.nl/boek/kameleonboeken>

Uitgaan met de kids
www.uitmetdekinderen.nl,
www.dagjeweg.nl,
www.out2fun.nl

Deze websites
zijn kidsproof!

Leuke voorstelling?

kinder
theater

www.kindertheater.nl

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 10 maart 2015

T/m 22 maart 2015: Kunst-installatie Grande Parade. De in Azië befaamde kunstenaar Jompet Kuswidananto maakte naam door zijn fascinerende en levensgrote mechanische figurengroepen in de vorm van parades, die op gezette tijden als een waar orkest in actie komen. Deze parades brengt hij voor het eerst bijeen in de Lichthal van het Tropenmuseum, waar hij een nieuwe kunstinstallatie vormt. Een spektakel van licht, geluid en beweging, waarin tientallen mensfiguren met trommels, wapens, motoren en paarden elkaar ontmoeten met het geluid

van feestgedruis of het rumoer van een betoging. De locatie is: **Lichthal van het Tropenmuseum**, Linnaeusstraat 2, 1092 CK Amsterdam. Openingstijden: dinsdag t/m zondag 10.00 tot 17.00 uur. Toegang: volwassenen: € 12,50; 4 t/m 18 jr: € 8,00. Info:

<http://tropenmuseum.nl/nl/tentoonstelling/Grand-Parade>.

T/m 6 april 2015: Geisha. Unieke tentoonstelling overeen wereldberoemd stijlicoon. De Japanse vrouw met het witte gezicht, de vlammen rode lippen, de karakteristieke haardracht en de kostbare kimono. Bewonder deze mysterieuze gezelschapsdame

en maak kennis met haar dagelijkse bezigheden. Maar ontmoet vooral de vrouw achter het masker: haar kracht, talent en toewijding. Een tentoonstelling over de wereld van de Geisha's met verder speciaal voor deze expositie gemaakte reportages vol met persoonlijke verhalen, die een blik geven achter de schermen. Naast de tentoonstelling is er een uitgebreid

programma met lezingen en activiteiten. Check de website voor meer informatie. De locatie: **Museum Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Opening dinsdag t/zondag en feestdagen 10.00 tot 17.00 uur (1^e Kerstdag en Nieuwjaarsdag gesloten). Toegang: volwassenen: € 12,00; 4 t/m 18 jr. € 6,00. Info: <http://volkenkunde.nl/nl/tentoonstellingen>.

T/m 30 mei 2015: Expositie 'Tinwinning op Billiton'. Deze door Wieteke van Dort geopende expositie toont op uitgebreide schaal een beeld over het winnen van tin in Indonesië. In het bijzonder wordt de oprichting en de geschiedenis van de Billiton Maatschappij belicht. Billiton is een eiland tussen Sumatra en Borneo. Sinds begin 19^e eeuw is

Tinbaggermolen op Billiton

er tinerts gedolven. Bijzondere stukken van de expositie zijn de modellen van tinbaggermolens. Ook zijn er maquettes te zien van speciale objecten die gebruikt werden bij de verwerking van tin. Ook de oorlogsjaren krijgen de nodige aandacht. De locatie is: **Het Nationaal Baggermuseum**, Molendijk 204, 3361 ER Sliedrecht. Openingsdagen: di. t/m vr. 14.00 tot 17.00 uur, za. 11.00 tot 17.00 uur. Toegang Volwassenen € 5,00; Kinderen 4 – 14 jr. € 2,00; 65+ € 3,00. Voor bijzondere tarieven en inlichtingen, zie de website: www.nationaalbaggermuseum.nl.

T/m december 2015: Expositie Wayang Revolusi, Kunst in dienst van de vrijheid. Deze expositie laat zien hoe de in hun strijd tegen Nederland het Wayang Kulit spel door de Indonesische nationalisten gebruikt werd als propagandamiddel. De hoofdrolspelers hierin zijn de politici en de militairen in die tijd. Veelvuldig komen dan ook de Nederlandse Generaals Spoor en Van Mook en de latere president van Indonesië

Soekarno en diens rechterhand Mohammed Hatta. Naast de zg. Wayang revolusi figuren zijn ook andere wayangvormen te zien, zoals Golek, Klitik en Topeng. Ook worden animatiefilms getoond evenals voorwerpen, attributen, gamelan-instrumenten, postzegels, foto's, prenten, batiks, enz. uit de collectie aan het Poppenspe(e)l-museum. Voor de jeugd is er een aantal speelobjecten aanwezig, een lesbrieftje en een speur- en doospel beschikbaar. De locatie is: **Poppenspe(e)l Museum**, Kerkweg 38, 8193 KL Vorchten (Gem. Heerde, Gelderland). Openingsdagen: woensdag, zaterdag en zondag 12.00 tot 17.00 uur.

Toegang: Volw. € 5,50; 3-12 jr. € 4,50. Voor groepen (minimaal 10 pers.) kan van de openingstijden worden afgeweken. Reserveren altijd gewenst. Nadere inlichtingen: <http://www.poppenspelmuseumbiobliothek.nl/pdf/Pamflet143e.pdf> en <http://www.poppenspelmuseumbiobliothek.nl/pdf/Wayangrevolusi.pdf>. Algemene info via: www.poppenspelmuseum.nl.

9 februari 2015 t/m 3 januari 2016: Expositie "Oorlog". 70 jaar na dato beeldt de tentoonstelling "Oorlog" de dekolonisatieperiode vanaf 1945 in een historisch en internationaal perspectief en wil het complexe verhaal en de positie van het KNIL daarin verduidelijken. De expositie is samengesteld uit objecten uit de collectie van Museum Bronbeek en bruiklenen uit het Rijksmuseum en uit Indonesische collecties. Daarbij geeft een chronologische weergave van feiten de bezoeker een overzicht, waarmee de persoonlijke verhalen dichterbij gebracht worden. De periode

1945-1950 was er een van aanhoudend geweld tussen partijen die intern verdeeld waren en met de internationale opinie te maken kregen. De expositie vertelt wie er aan de touwtjes trokken. Tevens hoe een generatie Nederlandse oorlogsvrijwilligers en dienstplichtige militairen, die meenden de rust en orde in Nederlands-Indië te gaan herstellen en bedreigde burgers te beschermen, in werkelijkheid in een vechtmisssie terecht kwamen om politieke en bestuurlijke verhoudingen van voor de Tweede Wereldoorlog te herstellen. De

locatie is: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. De openingstijden zijn: di. t/m zo. 10.00 – 17.00 uur. Toegang: t/m 5 jr. gratis; t/m 18 jr., CJP en 65+ € 3,00; volw. € 6,00; groepen v.a.

Medicijnkist zoals gebruikt door Lt. Spier, commandant Speciale troepen

15 pers. € 3,00 pp.; rondleiding door gids mogelijk; tarieven, zie website.

nb.ravensbergen@mindef.nl, Tel: 026-4422363. www.bronbeek.nl

28 februari 2015: Indische feestavond. De organisatie van deze gezellige dans- en feestavond is weer in de vertrouwde handen van Coby de

Boer, die voor deze avond weer first class artiesten heeft weten te contracteren. Dit zijn: Diana Monoarfa en The Entertainers. De Indische keuken wordt als vanouds weer verzorgd door Ciska Catering. Locatie: **Partycentrum The Lake**, Willem Dreesweg 10, 1314 VB Almere. Tijden: 20.00 tot 01.00 uur, zaal open 19.30 uur. Toegang: € 12,50. Reserveren: OSCO Productions (Coby de Boer): 036-5244573 of 06-46415767. Mail: info@indischefeestavond.nl

2 maart 2015: Yvonne Keuls in Concordia. Al meer dan een halve eeuw is Yvonne Keuls een veel gelezen schrijfster en op 2 maart is zij te gast bij "Broodje Cultuur". Ze neemt haar publiek mee op een reis door haar leven en haar werk. En-passant stelt zij

dan ook even haar huisdieren en familie aan u voor. Dit kan dus leiden tot hilarische momenten en daarom heeft men als titel gekozen: "Familiëgoed". Gewoon een heerlijke, ontspannen en rolrijke voorstelling. Het Broedje Cultuur concept bestaat uit een concert of een voorstelling van maximaal een uur, waarbij u tevens een lunchpakket kunt verkrijgen dat in de zaal genuttigd mag worden tegen de prijs van € 3,75. Locatie: **Concordia**, Oude Markt 15, 7500 AK Enschede. Tijd: 12.30 tot 13.30 uur. Toegang: € 10,00 per persoon. Nadere info: www.concordia.nl.

3 en 4 maart 2015: Shen Yun Dansvoorstelling. Drie dagen lang staat het Lucent Theater in Den Haag bol van de traditionele klassieke Chinese Danskunst. De Shen Yun dansgroep heeft zich gespecialiseerd in een bijna 5000 jaar oude klassieke Chinese dansvorm, die bijzonder mooi en spectaculair genoemd mag worden. Als u wilt weten wat u hierbij kunt verwachten, kijk dan eens naar de trailer: www.shenyun.com/videos.

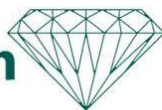

Deze dansvorm is in China zelf nauwelijks nog te bewonderen, omdat de traditionele cultuur en het draagvlak ervoor in China bijna verloren is gegaan. Dit dansgezelschap treedt bij hoge uitzondering buiten de Verenigde Staten op en is naar Nederland gehaald door organisator Kayan Wong kayan.wong@uniekeshow.nl. Grijp deze unieke kans dus aan ondanks de hoge entreprijzen en bezoek een van de drie voorstellingen in de locatie: **Lucent Danstheater**, Spuiplein 150, 2511 DG Den Haag. Tijden: dinsdag 3 en woensdag 4 maart: 20.00 uur; woensdag 4 maart matinee om 14.30 uur. De toegangsprijzen: van € 60,00 tot € 100,00. Bestellen van kaarten: tickets@uniekeshow.nl of Tel: 070-8800300, 068-7740549.

7 en 8 maart 2015: Internationale Mineralen Beurs.

Twee keer per jaar wordt in "De Broodfabriek" een grote Internationale Stenen en Mineralen Beurs gehouden, waarvoor men uit binnen en buitenland naar Rijswijk afreist. Meer dan 130 standhouders presenteren hun vondsten en wereldwijde inkopen aan, zoals fossielen, sieraden, zoetwater-parels, edelstenen, schelpen en versteend hout. Tevens is er een grote tentoonstelling te zien, kunnen er tal van workshops gevolgd worden en zijn er demonstraties te zien. In de hal ernaast is in hetzelfde weekend een grote beurs voor Poppen, Poppenhuizen en veel miniaturen. Deze beurs is met hetzelfde entreekaartje te bezoeken.

Internationale Mineralen Beurs

De locatie is: **De Broodfabriek**, (voorheen Darling Market cq. Expo Rijswijk), Volmerlaan 12, 2288 GD Rijswijk, bereikbaar met tram 17 (stopt bijna voor de deur). Ook is er voldoende gratis parkeerruimte

aanwezig. Openingstijden: 10.00 tot 17.00 uur. Toegang: Toegang: volw. € 7,00; 7 t/m 12 jr. € 3,00 en t/m 6 jr. gratis. Meer info: www.internationalemineralenbeurs.nl. Tel: 070-3075900. **Zie de advertentie op pagina 20. En met de kortingsbon op pagina 36 krijgt u € 2,00 korting op een volwassenenkaartje.**

8 maart 2015: Kumpulan Den Haag.

Na de eerste Kumpulan die door Eddy erploegh georganiseerd is en een groot succes was, nu dan de tweede op zondag 8 maart. Eddy speelde jarenlang als

gitarist/zanger in vele bands, onder andere in het bekende combo van Ron Stam en bij The Eastern Aces. Met zoveel compassie voor de Indische muzikscene zal ook deze middag wel weer een succes worden. Locatie: **Ontmoetingscentrum SBS**, Kerketuinenweg 2, 2544 CW Den Haag. Tijden: 16.00 tot 18.00 uur. Toegang onbekend. Info: eddyverploegh@gmail.com.

8 maart 2015: Matinee Dansant

Bij de dansmiddag van vereniging Soerobojo kunt u weer swingend de middag door. De muziek is in de ervaren handen van de

formatie "Hot News" en Mister Entertainer himself Edu Schalk. Als alles gaat zoals gepland komt er ook nog een surprise optreden. Boendien mag u zelf ook het podium beklimmen als u talent genoeg hebt. Neemt u dan even contact op met Soerobojo. Locatie: **Kolpingshuis**, Smetiusstraat 1, 6511 ER Nijmegen. De tijden zijn: 14.00 tot 20.00 uur; zaal open om 13.30 uur. Toegang: € 11,00 (incl. een snack). Reserveren kaarten: Toko Rinus, 024-3556863; Francine Tammeling, 026-4460167; Edu: 06-45119790; Paula Ann, 024-3559528.

14 maart 2015: Dansavond van Suara Indo. Deze Culturele Vereniging Indische Nederlanders en Belangstellenden in Tilburg zal op zaterdag 14 maart weer een gezellige dansavond organiseren. De muziek wordt verzorgd door de band van onze columnist Albert van Prehn, die voor elk wat wils ten gehore zal brengen. En uiteraard is de Indische keuken ook aanwezig en wordt er een tombola gehouden om de kosten een beetje te drukken. Locatie:

Partycentrum 't Plein, Tongerloopplein 1, 5071 CX Udenhout. Tel: 013-5111819. Tijden: 20.00 tot 01.00 uur (zaal open om 19.00).

De toegang voor leden van de vereniging: € 5,00. Niet-leden: € 10,00. Reserveren kaarten bij: O. Mulder, Tel: 013-5437191.

14 maart 2015: Determinatiedag voor foto's. Bij het opruimen van zolder, kelder of kast komen mensen wiens familieleden in het voormalige Nederlands-Indië gewoond hebben komen mensen regelmatig foto's tegen, waarvan ze geen benul hebben wat de achtergrond is. Met behulp van specialisten van Bronbeek kan dit materiaal veel gaan vertellen. Wie hiervoor interesse heeft, kan zo'n consult combineren met een bezoek aan Museum Bronbeek op het prachtige landgoed, waar op dat moment ook de expositie 'Oorlog'

gehouden wordt. De foto's die u meebrengt worden geanalyseerd door de experts aan de hand van kleding, uniformen, wapens, voertuigen, gebouwen, enz. Naast foto's zijn op deze middag ook documenten, onderscheidingen en (delen van) uniformen welkom om te laten bekijken. Reserveren is noodzakelijk: Tel: 026-4422363. nb.ravensbergen@mindef.nl.

26 maart 2015: Hete Peper. Deze Nederlands - Indonesische productie is een mix van Gamelan Krontjong, Wayang poppenspel, liedjes en vertelling. U kunt zich opmaken voor een avontuurlijke en kleurrijke belevenis. Jef Hofmeister nam het verhaal van Poncke Princen als uitgangspunt voor deze voorstelling van het Volksoperahuis, die u meeneemt opeen reis naar Indië en weer terug. Is Princen een held, een Ché Quevarra

of een landverrader? En passant wordt ook nog even een "nieuwe muziekvorm" uitgedacht: de Indo Blues. Als er één ding is waar het Volksoperahuis in uitblinkt, dan is het wel het bezingen van menselijk leed. Locatie: **Concordia**, Oude Markt 15, 7500 AK Enschede. Aanvang om 20.30 uur, Toegang: € 17,00. Inlichtingen en reserveren kaarten via: www.concordia.nl.

14 april 2015: Bronbeek in de Tweede Wereldoorlog. Op 14 april 1945 rond 15.00 uur arriveerden de geallieerde troepen het Landgoed Bronbeek. Het was de allereerste keer, dat zij in het lege geëvacueerde Arnhem stuitten op burgers die hen enthousiast verwelkomden. De bewoners van Bronbeek, het toenmalige "Koninklijk Koloniaal Militair Invalidenhuis" konden weer vrij ademen. Wat was er gebeurd in die vijf oorlogsjaren in Bronbeek? Waarom is Bronbeek niet, net zoals de rest van Arnhem, geëvacueerd. Hoe groot was de schade in de gebouwen en op het landgoed Bronbeek. Niek Ravensbergen vertelt aan de hand van vele dia's alles wat nu bekend is over Bronbeek vanaf begin 1940, de Slag om Arnhem en de bevrijding door de geallieerde troepen en de periode van

Twee bewoners van Bronbeek met geallieerde soldaten.

wederopbouw. Locatie: **Landgoed Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem, Tel: 026-3649294. Tijd: 14.00 uur, Toegang: prijs museumkaartje. Vooraf aanmelden is noodzakelijk. Nedere informatie nb.ravensbergen@mindef.nl.

Tempo Doeloe versus Sekarang (Toen en Nu)

De Pasarhoenderbrug in de benedenstad van voormalig Batavia, vlakbij het oude stadhuis (500m). Veel van de markante oude gebouwen eromheen verkeren in minder goede staat en worden afgebroken

Column

door: Anita Bunt

Vandaag ben ik voor het tweede interview bij mijn oude Indische buurman. Hij verwelkomt mij weer met een hartelijke lach en bij binnenkomst staan de thee en koekjes al voor me klaar.

Fijn en bijzonder om weer bij hem aan tafel te zitten en te luisteren naar zijn verhalen. We pakken het laatste stukje van ons vorige interview erbij en ik stap, geleid door zijn stem, samen met hem terug in de tijd naar zijn jeugtherinneringen. Als hij het ene verhaal vertelt ontspruit er spontaan een nieuw verhaal, soms is hij verrast over zijn eigen herinneringen, zie ik de verbazing in zijn ogen en hoor ik het enthousiasme in zijn stem. Soms is het voor mij ook moeilijk te zien hoe hij worstelt met de nare herinneringen aan Nederlands Indië. Het is dan ook fijn om te zien dat hij ook vreugde en blijdschap heeft ervaren in zijn jeugd, zowel in Nederlands Indië als later in Nederland. Waar hij heel fijne herinneringen aan heeft is dat er altijd liefdevolle aandacht en genoeg, lekker eten was thuis. Zijn oma had een grote eigen tuin waarin ze allerlei groenten en ook

rijst verbouwden. En zelfs in oorlogstijd was er voldoende voor iedereen, ook voor mensen in nood werd er een extra bordje bijgezet. Deze fijne en warme herinneringen hebben hem zijn verdere leven gesteund en gestimuleerd om door te gaan. Ze waren voor hem het voorbeeld hoe je met je medemens omgaat, met zorg en liefde en een plekje over voor iemand in nood. Ook in Nederland in het pension werd er gedeeld en was er ruimte voor iedereen. Vandaag vertelt hij ook over de tijd dat hij zijn vrouw leert kennen en dat zijn kinderen worden geboren. De verhuizing naar de straat waar ze onze overburen werden.

Daar waar we stoppen met schrijven van de levensgeschiedenis van mijn oude buurman, beginnen mijn eigen jeugtherinneringen, begint mijn levensgeschiedenis. Herinneringen komen boven; het spelen met zijn dochters, samen naar school gaan en heerlijk onbevangen op straat met elkaar spelen. Samen het leven ontdekken, met vallen en opstaan, een lach en een traan. De tijd vliegt..... Half januari is

mijn oudste zoon "uitgevlogen", woont nu op kamers in Utrecht. Mijn man en ik hebben hem uitgezwaaid toen hij met zijn volgepropte "lelijke eend" vertrok van huis, op weg naar een nieuwe fase in zijn leven. Een tas met kleren en natuurlijk zijn camera en muziekinstallatie gingen als eerste mee naar zijn "nieuw fase". Ook een doosje met boodschappen stond al klaar in de auto. Een doosje vol lekkernijen, maar ook fruit en een pak melk!

Koken heeft hij eigenlijk nooit gedaan en ook de interesse was er nog niet eerder. Tot een paar weken geleden. Ineens toonde mijn ogenschijnlijke oer-Hollandse zoon opeens interesse in mijn "multiculturele kookkunsten", wilde hij weten hoe ik toch boontjes en gebakken aardappels maakte, maar ook "ajam semoer", de Indische macaronitaart en verse pizza werden niet vergeten. Tja, mijn moederhart werd gestreeld. Niet eerder werd ik me zo duidelijk bewust wat wij onze kinderen meegeven, alleen al door het liefdevol bereiden van gerechten. Of het nou Hollands, Indisch, Marokkaans, Turks of

Italiaans is, het maakt niet uit. De herinnering zit m ook in het simpele dekken van de tafel, een extra bord voor diegenen die op dat moment op bezoek zijn, het gezamenlijk eten en aandacht voor elkaar en te luisteren. Het doornemen van de dag, het delen van ervaringen. Ieder gezin heeft zijn verhalen, tradities en recepten. De taart van oma, de

soep van tante, het broodje van pa, de recepten worden altijd doorgegeven en zo ook de verhalen. Wat een rijkdom dat wij een kleurrijke geschiedenis hebben die ons heeft gevormd en die wij weer doorgeven aan onze kinderen. Deze ervaring heeft mij weer in beweging gebracht. Ik heb een basispakketje met kruiden voor mijn zoon aangeschaft en

begin volgende week met schrijven van recepten, aangevuld met verhalen, zodat mijn kinderen en misschien later hun gezinnen nog lang van de recepten en verhalen kunnen genieten..... En als er bezoek komt of iemand in nood, is er liefdevolle aandacht en een heerlijke kop soep of uitgebreide maaltijd.....

Pasar Malam Kalender 2015

(update: februari 2015)

Februari

14, 15: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
21 t/m 28: Amsterdam RAI www.wnproductions.nl

Maart

1: Amsterdam RAI www.wnproductions.nl
13, 14, 15: Zwolle www.wnproductions.nl
20, 21, 22: Leeuwarden www.pasarmalamasia.nl
27, 28, 29: Arnhem www.flamproductions.nl

April

4, 5, 6: Ahoy Rotterdam www.pasarmalamasia.nl
25, 26: Amstelveen www.stichtingstellar.nl

Mei

2, 3: Zutphen www.pasaroostwest.nl
8, 9, 10: Geleen www.pasarmalamasia.nl
16, 17, 18: Zwolle www.wnproductions.nl
23, 24, 25: Den Helder www.stichtingstellar.nl
24, 25: : Zutphen www.pasaroostwest.nl
27 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni

1 t/m 7: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
19, 20, 21: Enschede www.flamproductions.nl
20, 21: Baarn www.stichtingstellar.nl
26, 27, 28: Zeist www.wnproductions.nl

Juli

3, 4, 5: Eindhoven www.pasarmalamasia.nl
17, 18, 19: Groningen www.pasarmalamasia.nl

25, 26: Vaassen www.pasaroostwest.nl

28, t/m 31: Steenwijk www.wnproductions.nl

Augustus

1: Steenwijk www.wnproductions.nl
16 t/m 19: Dordrecht www.wnproductions.nl
21, 22, 23: Tilburg www.pasarmalamasia.nl
24, 25, 26, 27: Dordrecht www.wnproductions.nl
28, 29, 30: Assen www.flamproductions.nl

September

19, 20: Alkmaar www.stichtingstellar.nl
22, t/m 27: Alphen a/d Rijn www.wnproductions.nl

Oktober

3, 4, 5: Maastricht www.pasarmalamasia.nl
17, 18: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
24, 25: Dieren www.pasaroostwest.nl
23, 24, 25: Nijmegen www.pasarmalamasia.nl
31: Leek www.stichtingstellar.nl

November

1: Leek www.stichtingstellar.nl
1, 2: Almere www.indischefeestavond.nl
??? : Den Haag, Pasar Kliling www.manggarmegar.nl
21, 22, 23: Arnhem www.flamproductions.nl

December

19 dec. t/m 3 jan.: (behalve Kerstdagen en Nieuwjaarsdag)
Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

1ct

MEER DAN 40 LANDEN

1ct naar vaste lijn

NIEUW

[Meer informatie](#)

Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofredacteur: Hans Vogelsang

Redactie:

Jean-Marie Bosch van Drakestein

Albert van Prehn

Eugene Brehen

Juniorredacteur: Chinook de Deugd

Correspondenten:

Ferry Schwab (ICM-online)

Silfraire Delhaye (Indisch Platform)

Adrian Lemmens (New Zealand)

Strip: Hugo Driessen

Gedichten: Mary-Jane Sahanaja

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang

Ondersteuning: Groep de Mos, Den Haag

Technische realisatie: Dennis v.d. Ham

<http://www.borca-online.nl/>

Versijning: de 15^e van elke maand

Sluitingsdatum kopij en advertenties:

de 10^e van elke maand

Advertentietarieven: op aanvraag

Abonnement NICC Magazine: GRATIS

Postadres: Newtonstraat 660

2562 LA Den Haag - Nederland

W: www.indisch-centrum-den Haag.nl

E: <http://indisch-centrum-den Haag.blogspot.com>

@: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Aanmelden NICC Magazine (subscribe):

<http://www.indisch-centrum-den Haag.nl/phplist/?p=subscribe&id=1>

Opzeggen NICC Magazine (unsubscribe):

<http://www.indisch-centrum-den Haag.nl/phplist/?p=unsubscribe&if=1>

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.

© 2014 N.I.C.C. Den Haag

Tegen inlevering

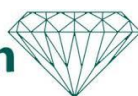
van deze BON

ontvangt u op 7 en 8 maart 2015 aan de kassa van de

Internationale Mineralenbeurs

€ 2,00 korting op een entreekaartje

Internationale
**Mineralen
Beurs**

DE BROODFABRIEK
EXPO & EVENT CENTER

Volmerlaan 12, 2288 GD Rijswijk

www.internationalemineralenbeurs.nl

alleen geldig op de entreekaart voor een volwassene op 14 en 15 februari 2015

niet geldig in combinatie met andere acties

**de Indische
wereld**
MAGAZINE VOOR DE INDISCHE NEDERLANDER

Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

Borca **Online**
Computer **Service**

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag

070-364 2806

www.borca-online.nl

Wilt u familie, vrienden of leden van uw club of vereniging gratis abonnee maken? Gebruikt u dan dit formulier

e-mail adressenlijst

	NAAM	e – MAIL ADRES
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'kopiëren en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-den Haag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag